

VIr/5

ПАУТНА МЕР

ALMANAQUE
UKRANIANO

PARA EL AÑO

1941

Asociación Ukraniana en la República Argentina

EL ARADO Y LA ESPADA

BUENOS AIRES

З м і с т

	Стор.
Гетьман, вірш — С. Черкасенко	2
Скільки є на світі Українців	4
А р г е н т и н а	4
Поштога-тарифа	5
К а л е н д а р	6—29
Промова ЯВ. П. Гетьмана	31
Братам землякам, вірш — В. Лихопой	36
Українська революція 1917 - 18 років	
I. Центральна Рада	38
II. Гетьманство	42
Вперед, одна з промов М. Міхновського	46
Українська воєнно-морська політика	
на Кримі у 1917 - 18 р.р.	47
Стара війна, — М. Лебединський	51
Спиридон Черкасенко — Посмертна згадка	52
Др. Осип Назарук — Посмертна згадка	53
Гетьманська Спортова Дружина	57
З життя Гетьманських Організацій :	
Гетьманський Гурток в Уругваю	61
Альфонс Тлалька — Посмертна згадка	64
Допис із Чако	65
Класова самосвідомість	67
Діточий Куток	70
Господарські Поради	72

Мають на продаж:

Europa:
Buchhandlung Teodor Sawula
Riemergasse 2.
Wien I.

Ucrainian Booksellers "Prosvita"
324 Queen str. W. Toronto Ont.
Canada

LIBRERIA W. LABZKIEWICZ
Av. L. N. ALEM 1136
Buenos Aires

VIF/5

ПЛУГ ТА МЕЧ

№ 38

COMITÉ UCRANIO DE AYUDA
AUXILIAR DE
CRUZ ROJA ARGENTINA

VICTORIA 676
BUENOS AIRES

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

НА РІК

1941

Видання Українського Союзу Монархістів - Державників
«Плуг та Меч» в Аргентинській Республіці.

BUENOS AIRES

LIBRARY
of
Ukrainian Publishers

Ltd. 100 1807

С. Черкасенко.

Гетьман

Нераз вночі на чужині
Мене навідує видіння :
Майдан, Софія, безгоміння,
Гетьман суворий на коні...

«...Я кликав вас під булаву,
Щоб оновити давню славу,
Щоб на руїнах вже нову
Створити власну Державу».

«Ви не пішли на поклик мій :
Бо чар всесвітньої облуди
Заворожив ваш глузд лихий,
Пройняв вам душу, серце, груди»...

«Ви за химери бунт зняли,
Ви занехали путь єдину, —
І що ж натомість здобули? —
Неволю, голод та руїну!»...

«То ж буде так, аж поки ви
Усі громадою одною
Не станете під булавою
На згин кривавої Москви!»...

І — диво з див! — загув майдан:
Козацьке військо у поході,
В чолі під стягом — сам Гетьман...
Зоря займається на сході...

ЙОГО СВІТЛІСТЬ

Ясновельможний Пан Гетьман Всієї України

ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ

СКІЛЬКИ Є НА СВІТІ УКРАЇНЦІВ

Точного обчислення скількості українців не існує, поки нема Української держави. Є лише здогадні обчислення, на підставі переписів населення відповідних держав.

На світі є понад 50 мільонів українців розкинутих в різних частинах світа і в різних державах.

Україна (нині УССР), включаючи Галичину, Поліся, Укр. Басарабію і Укр. Буковину — —	39.200.000
Кубань, Туркестан, Сибір, Зелений Клин та інші землі ССР. — — — — — — — — — —	9.200.000
Холмщина, Підляша, Лемківщина — (в німецькій Генерал -Губернаторстві) — — —	400.000
Карпатська Україна — — — — — — — — — —	500.000
В інших краях Європи (Боснія, Добруджа і т. п.)	300.000
В Злучених Державах Півн. Америки — — — — —	700.000
В Канаді — — — — — — — — — —	250.000
В Аргентині — — — — — — — — — —	120.000
В Бразилії — — — — — — — — — —	100.000

В Європі українці по своїй чисельности займають п'яте місце після німців, москалів, англійців та італ'ян.

А Р Г Е Н Т И Н А

Республіка Аргентина займає полудневу частину Південної Америки. Поверхня її займає 2.797.000⁰ кв. кілометрів, та числить понад 12 мільонів мешканців.

Столиця — місто Буенос Айрес, засноване П. Мендозою в 1527 р. і спалене індіанцями. Відновив його в році 1534 Х. де Гарай. Незалежність Аргентини зістала проголошена 25-го мая 1810 року, потім кілька літ тревала боротьба і цілковита незалежність і злука наступила 9 липня 1816 р.

Поділена Аргентина на 14 провінцій і 10 територій, якими правлять провінціоанальні і територіяльні уряди, з Федеральним урядом на чолі, якого осідок є Буенос Айрес.

Поштова тарифа

ЛИСТИ.

	В Аргентині	За границею	
		1	2
Листи звичайні до ваги 50 грм. — — —	\$ 0.05	\$ 0.15	\$ 0.20
За кожних слідуючих 20 грм. — — —	« 0.05	« 0.10	« 0.12
Поштові листівки, звичайні — — — —	« 0.04	« 0.15	« 0.15
Поштові листівки з відповідею — —	« —	« 0.20	« 0.24
Листи поручені (цертіфікадо) — — —	« 0.25	« 0.35	« 0.35
Листи грошові (вальор деклярадо) —	« 0.50	« 0.55	« 0.55

ДРУКИ

Друки до ваги 100 грм. — — — — —	\$ 0.03	\$ 0.05
Торговельні папери — — — — —	« 0.05	« 0.20
Прубки і т. п. до 100 грм. — — — — —	« 0.05	« 0.10
За кожних слідуючих 20 гр. доплата — — — —	« 0.02	« 0.03
Часописи (за кожне число) — — — — —	« 1/2	« 0.03

ПАКУНКИ

Звичайні, ваги 1 клг. — — — — —	\$ 0.50
« « 2 « — — — — —	« 0.75
« « 5 « — — — — —	« 1.70
« « 10 « — — — — —	« 3.15

За пакунки, які пропадуть, пошта дає вшкодовання від 10 до 50 пезів.

ТЕЛЕГРАМИ

В Буенос Айресі, за кожне слово — — — — —	\$ 0.03
Звичайні в цілій Аргентині, за кожне слово — — — —	« 0.06
Пильні (поспішні з дорученням) за слово — — — —	« 0.12
В чужих мовах (тарифа подвійна) за слово — — — —	« 0.12

ТЕЛЕГРАФІЧНІ ЛИСТИ

Листи до 25 слів включаючи адресу і підпис — — —	\$ 1.00
Листи до 50 слів включаючи адресу і підпис — — —	« 1.50
Від 50 до 100 слів, включаючи адресу і підпис — — —	« 2.00

ВОЗДУШНА ПОШТА

Листи звичайні ваги 5. гр. — — — — —	\$ 1.45
Листи поручені ваги 5 гр. — — — — —	« 1.85
Друки до 50 гр. (звичайні) — — — — —	« 2.03
Поручені до 50 гр. — — — — —	« 2.23

1) Всі краї Америки і Іспанія.

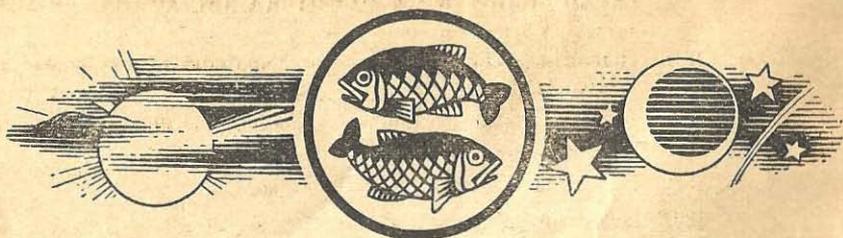
2) Всі решта краї, що належать до Поштової Унії.

С І Ч Е Н Ь

E N E R O.

СТИЛЬ		Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
НОВ. стар.	ДНІ			
1	19 С.	Груд. 1940. М. Бон.	Н. Р., Обр. Г. В. В.	La Circuncisión
2	20 Ч.	Ігнатія Бог. свмч.	Сильвестра папи	Isidro obispo
3	21 П.	Юліяни мч.	Малахії пр.	Genoveva v.
4	22 С.	Анастазії вмч.	Собор 70 Ап.	Gregorio ob.
5	23 Н.	Н. пер. Різд.	Нав. Бог., Теоп.	Telesforo papa
6	24 П.	Нав. Різдва Евгена	Богоявл. Госп.	A. de los B.
7	25 В.	Різдво Христове	Собор Ів. Хрест.	Julián mártir
8	26 С.	Соб. Пр. Бог., Йос.	Юрія, Еміліяна	Luciano y c.
9	27 Ч.	Стефана првмч.	Полієвкта мч.	Basilía márt.
10	28 П.	20 тис. муч. в Нік.	Григорія прп.	Nicanor márt.
11	29 С.	Дітий уб. у Вифл.	† Теодозія В.	Anastasio
12	30 Н.	Н. по Різдві	Н. по Просв.	Benito abad
13	31 П.	Меланії прп.	Єрмила і Стр.	Gumersindo
14	1 В.	Н. Р., Обр. Г. В. В.	Отців в Сінаї	Hilario ob.
15	2 С.	Сильвестра папи	Павла Т. і Івана	Pablo 1er. erm.
16	3 Ч.	Малахії пр.	Пок. ок. Ап. Петра	Marcelo papa
17	4 П.	Собор 70 Ап.	† Антонія Вел.	Antonio ab.
18	5 С.	Нав. Бог., Теопемт.	Атаназія і Кира	Cáát. de s. Pedro
19	6 Н.	Богоявл. Господ.	Н. 31. Мак.	D. N. de Jesús
20	7 П.	Собор Ів. Хрест.	† Евтим. Вел.	Sebastián m.
21	8 В.	Юрія, Еміліяна	Максима прп.	Fructuoso
22	9 С.	Полієвкта мч.	Тимот. ап., Анаст.	Vicente mártir
23	10 Ч.	Григорія прп.	Климентія свмч.	Ildefonso
24	11 П.	† Теод. В. прп.	Ксенії пр.	Na Sa de la Paz
25	12 С.	Татіяни мч.	† Григорія Богосл.	Conv. de s. Pab.
26	13 Н.	Н. по Просв.	Н. 32. Ксен. пр.	Paula viuda
27	14 П.	Отців в Сінаї	† Пер. м. Ів. З.	Juan Crisóst.
28	15 В.	Павла Т. і Івана	Єфрема прп.	Julián obispo
29	16 С.	Пок. ок. Ап. Петра	Пер. мощ. Ігн. Б.	Francisco de S.
30	17 Ч.	† Антонія Вел.	Трох Святителів	Martina virg.
31	18 П.	Атаназія і Кира	Кира і Ів. безпр.	Pedro Nolusco

Л Ю Т И Й

FEBRERO

СТИЛЬ		Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
НОВ. СТАР. ДНІ				
1	19	С. Макарія прп.	Триф. мч.	ceño mártir
2	20	Н. 32. по С † Ев. Вел.	Мит. і Фар. Стр. Госп.	La Purificación
3	21	П. Максима прп.	Симеона й Анни	Blae obispo
4	22	В. Тимот. ап., Анаст.	Ізидора прп.	Andres Cor.
5	23	С. Климентія свмч.	Агафії мч.	F. de Jesús
6	24	Ч. Ксенії прп.	Вукола прп.	Teófilo mártir
7	25	П. † Григорія Бог.	Партен. і Лук. прп.	Romualdo ab.
8	26	С. Ксенофонта	Теодора Страт.	Juan de Mata
9	27	Н. Мит. і фар.	Бл. сина Никиф.	Apolonia virg.
10	28	П. Єфрема прп.	Харлампія мч.	Eseolástica
11	29	В. Пер. мощ. Ігн. Б.	Власія свмч.	Saturaino pbro.
12	30	С. Трох Святителів	Мелетія св.	Eulalia
13	31	Ч. Кира і Ів. безср.	Мартиніяна прп.	Catalina
14	1	П. Лю т. Трифона мч.	Авксентія прп.	Valentin pbro.
15	2	С. Стрінення Госп.	Онисима ап., Паф.	Faustino mártir
16	3	Н. Бл. Сина Сим. Ан.	Мясопуст. Памфил.	Gregorio papa
17	4	П. Ізидора прп.	Теодора мч.	Rómulo
18	5	В. Агафії мч.	Льва папи	Simón obispo
19	6	С. Вукола прп.	Архіпа ап. і М.	Gabino presb.
20	7	Ч. Партен. і Лук. прп.	Льва еп. Катан.	León abad
21	8	П. Теодора Страт.	Тимотея прп.	Félix obispo
22	9	С. Никифора мч.	Найд. м. Муч.	Margarita de C.
23	10	Н. Мясоп. Хар. мч.	Сироп. Полкарп.	Carnaval
24	11	П. Власія свмч.	† 1 і 2 н. гол. І. Хр.	Carnaval
25	12	В. Мелетія св.	Тарасія св.	Carnaval
26	13	С. Мартиніяна прп.	Порфірія св.	Porfirio
27	14	Ч. Авксентія прп.	Прокопія прп.	Baldomero
28	15	П. Онисима ап., Паф.	Василія ісп.	Justo

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ЛЮТИЙ

9. 1918. Підписано в Берестю мир між Україною та почвірним союзом: Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією та Туреччиною.
20. 1054. Помер Ярослав Мудрий, великий князь Київський, творець перших Укр. Законів («Руська Правда»).
24. 1872. Народилася поетка Леся Українка.
14. 1897. Помер письменник Пантелеймон Куліш.
25. 1145. Князь Володимир здобув Галич.

ЛЮТИЙ — 28 ДНІВ. — З початком місяця довгота дня виносить 13 г. і 60 хв., з кінцем місяця зменшується до 12 год. і 54 хвилини. Загально на протязі лютого день зменшується на 56 хвилини.

СХІД І ЗАХІД СОНЦЯ. — 1 лютого: схід 5.12, захід 19.02, 16 лютого: схід 5.27, захід 18.48, 28 лютого: схід 5.39, захід 18.35.

ЗМІНИ МІСЯЦЯ. — Перша чвр. 4 лютого, год. 7.42, Повня 11 лютого, год. 20.26, Остання чвр. 18 лютого год. 14.07, Нів 25 лютого, год. 23.02.

НОТАТКИ:

ЗАГАДКИ: — 6. Веселе деревце тонко співає, кінь над бараном хвостом махає. 7. В бочці така вода, що творить чудеса. 8. В лісі росло, дома стало, тепер носить душу й тіло. 9. В куті притулилася, а в зимі людям мила. 10. В одній барилці два трунки, без чопа, без дірки.

Б Е Р Е З Е Н Ь

M A R Z O

СТИЛЬ	Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
1 16 С.	Памфила і тов. мч.	Евдокії прп.	Rudecindo ob.
2 17 Н.	Сироп. Теодора	1. посту. Теодота	Lucio mártir
3 18 П.	Льва папи	Евтропія і тов.	Emeterio
4 19 В.	Архіпа ап. і Макс.	Гарасима прп.	Casimiro conf
5 20 С.	Льва еп. Катан.	Конона мч.	Adrián
6 21 Ч.	Тимотея прп.	42. мч. в Амореї	Olegario ob.
7 22 П.	Найд. м. Муч. в Е.	Василія свмч.	Tomás de A.
8 23 С.	Поликарпа свмч.	Теофілякта прп.	Juan de Dios
9 24 Н.	1. посту. 1/2 н. г.	2. пос. † 40 м. в С.	Francisca
10 25 П.	Тарасія св.	Кондрата і тов.	Melitón y c.
11 26 В.	Порфірія св.	Софронія пат.	Eulogio
12 27 С.	Прокопія прп.	Теофана ісп.	Gregorio papa
13 28 Ч.	Василія ісп.	Пер. м. прп. Ник.	Leandro
14 1 П.	Берез. Евдокії. прп.	Венедикта прп.	Florentina
15 2 С.	Теодота свмч.	Агапія мч.	Raimundo fun.
16 3 Н.	2. посту. Ев. і тов.	3 пос. Сав. і Ю.	Isabel m. B.
17 4 П.	Гарасима прп.	Алексія прп.	Patricio ob.
18 5 В.	Конона мч.	Кирила Єрус.	Gabriel arcáng.
19 6 С.	42 мч. в Амореї	Хризанта і Дарії	José Patriarca
20 7 Ч.	Василія свмч.	ОО. уб. в м. с. С.	Eufemia
21 8 П.	Теофілякта пр.	Якова ісп.	Benito ab.
22 9 С.	† 40 муч. в Севастії	Лаз. суб., Василя	Deogracia ob.
23 10 Н.	3. посту. Кондр. т.	4. пос. Ник. і тов.	Victoriano
24 11 П.	Софронія пат.	Захарії і Якова	Dionisio
25 12 В.	Теофана ісп.	Благов. Пр. Бог.	Enc. del Señor
26 13 С.	Пер. м. прп. Ник.	Собор Арх. Г.	Braulio ob.
27 14 Ч.	Венедикта прп.	Матрони	Ruperto
28 15 П.	Агапія мч.	Іляріон.	Sixto papa
29 16 С.	Савина і Юл. мч.	Мар. Кир.	Eustaquio ab.
30 17 Н.	4 посту. Алексія	5. пос. Івана Л.	Pasión
31 18 П.	Кирила Єрус.	Іпатія прп.	Benjamín

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР НА БЕРЕЗЕНЬ.

4. 1861. Скасовано панщину в Україні.
7. 1917. Початок російської революції.
8. 1169. Суздальський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ.
9. 1814. Народився Тарас Шевченко.
10. 1861. Помер Тарас Шевченко.
14. 1923. Рада Амбасадорів Антанти признала Галичину Польщі.
15. 1939. Проголошено самостійність Карпатської України. При кінці березня Карпатську Україну силою захопила Мадярщина.
18. 1921. Мировий договір Польщі зі Советами в Ризі.
20. 1917. Утворено Українську Центральну Раду у Києві.

БЕРЕЗЕНЬ — 31 ДНІВ. — З початком місяця довгота дня вносить 12 годин і 51 хв., з кінцем місяця зменшується до 11 год. і 43 хвилини. Загально на протязі березня день зменшується на 68 хв. Дня 20 березня починається осінь.

СХІД І ЗАХІД СОНЦЯ. — 1 березня, схід год. 5.44, захід 18.32, 20 березня, схід год. 5.57, захід 18.06, 31 березня, схід год. 6.07, захід 17.50.

ЗМІНИ МІСЯЦЯ. — Перша чвр. 6 березня, год. 7.43, Повня 13 березня, год. 7.47, Остання чвр. 19 березня, год. 22.51, Нів 27 березня, год. 16.14.

НОТАТКИ:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ЗАГАДКИ: — 11. Голова огняна, серце клочане, а тіло зі всього світа. 12. Гора гору носить, до смерти не відложить. 13. Два дивляться, два слухають, чотирьох тупотить, а сімсот свище. 14. Два пси позадирали носи тай біжать. 15. Дерево та дріт, кричить на весь світ.

К В І Т Е Н Ь

А В Р І Л

СТИЛЬ		і греко-кат. свята Українські правосл.	Українські свята після нового календаря	аргентинські Свята
номе. стар. дні				
1	19 В.	Хризанта і Дарії	Марії	Venancio ob.
2	20 С.	ОО. уб. в м. с. С.	Тита прп. і Амф.	Francisco de P.
3	21 Ч.	Якова ісп.	Никити ісп.	Benito de P.
4	22 П.	Василія свмч.	Йосифа. Георг.	Isidoro arzob.
5	23 С.	Нікона і т. прпч.	Теодула і Агатоп.	Vicente Ferrer
6	24 Н.	5. посту. Зах. Як.	Квітна Евст. св.	De Ramos
7	25 П.	Благов. Пр. Бог.	Георгія св.	Epifanio márt.
8	26 В.	Собор Арх. Гавр.	Іродіона і ін. ап.	Dionisio ob.
9	27 С.	Матрони прп.	Евпсихія мч.	Casilda
10	28 Ч.	Іляріона і Ст. прп.	В. Четв. Терек. і т. мч.	Jueves Santo
11	29 П.	Мар. еп. Кир. діяк.	В. Пятниця Антипи свмч.	Viernes Santo
12	30 С.	Лаз. суб., Ів. Ліств.	Вел. Субота Василія прп.	Sábado Santo
13	31 Н.	Квітна. Іпатія еп.	Воскресення Хр.	Pascua
14	1 П.	Квіт. Марії Єг.	Світл. Понеділок	Pedro Telmo
15	2 В.	Тита прп. і Амф.	Світл. Втор.	Máximo
16	3 С.	Никити ісп.	Агафії, Хіон., Ір.	Toribio de L.
17	4 Ч.	Вел. Четв. Йосифа	Симеона прп.	Aniceto p.
18	5 П.	Вел. Пятн. Т. Аг.	Івана Декапол.	Eleuterio
19	6 С.	Вел. Суб. Евст. св.	Івана прп.	Vicente
20	7 Н.	Воскрес. Хр. Георг.	1. Томина. Теод.	Inés virgen
21	8 П.	Світл. Пон. Ірод.	Януарія свмч.	Anselmo ob.
22	9 В.	Світл. Втор. Евпс.	Теодора Сик. прп.	Teodoro mártir
23	10 С.	Терентія і т. мч.	† Георгія вм.	Jorge mártir
24	11 Ч.	Антипи свмч.	Сави Стр. муч.	Honorio ob.
25	12 П.	Василія прп.	† Марка ев.	Marcos evang.
26	13 С.	Артемона свмч.	Василія свмч.	Marcelino p.
27	14 Н.	1. Томина. Марг.	2. Мирон. Сим. сч.	Pedro Armen.
28	15 П.	Арист., Пуд. і поч.	Ясона і Сос. ап.	Vital
29	16 В.	Агафії, Хіон., Ір.	9. Мч. в Кизиці	Pedro mártir
30	17 С.	Симеона прп.	† Якова ап.	Catalina de S.

Т Р А В Е Н Ь

М А Ю

СТИЛЬ	Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
1 18 Ч.	Івана Декапол.	Єремії прор.	Felipe apóstol
2 19 П.	Івана прп.	Атаназія В. п. Єр.	Atanasio
3 20 С.	Теодора прп.	† Теодозія Печ.	Santa Cruz
4 21 Н.	2. Мирнонос.	3. Розсл. Пел.	Patroc de s. José
5 22 П.	Теодора Сик. прп.	Ірини мч.	Conv. de s. Ag.
6 23 В.	† Георгія вм.	Йова Многострад.	Márt. de s. Juan
7 24 С.	Сави Стр. муч.	Явлення Чес. Хреста	Benedieto
8 25 Ч.	† М арка єв.	Ів. Бог.	Ap. de s. Miguel
9 26 П.	Василя свмч.	† Пер. м. св. Ник.	Gregorio Nac.
10 27 С.	Симеона свмч.	† Симеона Зил. ап.	Cirilo mártir
11 28 Н.	3. О розсл. Яс. С.	4. Сам. Мокія	Mamerto ob.
12 29 П.	9. Мч. в Казіці	Епіфанія і Гер.	Dom. de la C.
13 30 В.	† Якова ап.	Гликерії мч.	Pedro Regal.
14 1 С.	Т р а в. Єремії прор.	Ізидора мч.	Bonifacio m.
15 2 Ч.	Атаназія В. п. Єр.	Пахомія В. прп.	Isidro labrador
16 3 П.	† Теодозія Печ.	Андроніка ап.	Juan Nepomu.
17 4 С.	Пелягії прмч.	Теодота мч.	Pascual Bailón
18 5 Н.	4. Самар. Ірун. мч.	5. Сліпор.	Venancio m.
19 6 П.	Йова Многострад.	Патрикія	Pedro Celest.
20 7 В.	Явлення Чес. Хр.	Талалея мч.	Bernardino
21 8 С.	† Івана Бог.	† Конст. і Ол.	Indalecio m.
22 9 Ч.	† Пер. м. св. Ник.	Вознесення Госп.	La Asc. del Sr.
23 10 П.	† Симеона Зил.	Михаїла еп.	Apr. de Santiago
24 11 С.	Мокія свмч. і Мет.	Симеона прп.	Robustiano
25 12 Н.	5. О сліпор.	6. Отців.	Fiesta Cívica
26 13 П.	Гликерії мч.	Карпа ап.	Felipe Neri
27 14 В.	Ізидора мч.	Терапонта свмч.	Ma. Mag. de P.
28 15 С.	Пахомія В. прп.	Никити еп.	Emilio
29 16 Ч.	Возн. Господне	Теодосії	Mariano m.
30 17 П.	Андроніка ап.	Ісаакія прп.	Fernando rey
31 18 С.	Теодота мч.	Зауп. С. і Єр. м.	Petronila

ЕРВЕНЬ

J U N I O

ДНІ	Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
1 19 Н.	6. Св. Отців. Пат.	Сош. св. Духа	Pentecostés
2 20 П.	Талалея мч.	Преосв. Трійці	Marcelino
3 21 В.	† Конст. і Ол.	Лукіяна муч. п.	Isaac monje
4 22 С.	Василіска мч.	Митрофана еп.	Francisco C.
5 23 Ч.	Михайла еп.	Доротея свмч.	Doroteo mártir
6 24 П.	Симеона прп.	Висар.	Norberto ob.
7 25 С.	† 3. Н. г. св. Ів. С.	Теодота свмч.	Pedro y comp.
8 26 Н.	Сош. св. Духа	Всіх Св. Теод. Стр.	La Sma. Trinidad
9 27 П.	Пресв. Трійці	Кирила св.	Primo mártir
10 28 В.	Никити еп.	Тимот. свмч.	Margarita r.
11 29 С.	Теодозії д. прмч.	Вартол. і Варн. ап.	Bernabé apóst.
12 30 Ч.	Ісаакія прп.	Пресв. Евхар.	Corpus Christi
13 31 П.	Єр. ап. і Єр. м.	Акилини мч.	Antonio de P.
14 1 С.	Черв. Юстина мч.	Єлисея прор.	Basilio obispo
15 2 Н.	1. по С. Всіх Св.	2. по С. Ам. пр. Єр.	Modesto m.
16 3 П.	Лукіяна муч. проч.	Тихона еп.	J. Francisco de R.
17 4 В.	Митрофана еп.	Ман. Сав. і пр.	Manuel mártir
18 5 С.	Доротея свмч.	Леонтія мч.	Ciriaco mártir
19 6 Ч.	Пресв. Евхаристії	† Юди Тад. ап.	Protasio mártir
20 7 П.	Теодота свмч.	Пр. Серця Ісуса	D. de la Bandera
21 8 С.	Теод. Страт. свмч.	Юліяна Тарс.	Luis Gonzaga
22 9 Н.	2. по С. Кирила Ап.	3. по С. Евсевія ч.	Paulino obispo
23 10 П.	Тимот., Теод. свмч.	Агрипіни мч.	Juan pbro.
24 11 В.	Вартол. і Варн. ап.	Різдво Св. Івана Хр.	N. de s. Juan B.
25 12 С.	† Онуфрія Вел.	Февронії мч.	Guillermo ab.
26 13 Ч.	Акилини мч.	Давида прп.	Juan y Pablo
27 14 П.	Прсв. Сер. Іс.	Самсона прп.	Zoilo mártir
28 15 С.	Амоса прор.	Пер. м. Кир. і Ів.	León Papa
29 16 Н.	3. по С. Тихона еп.	4. по С. С. Петра і Пав.	Pedro y P.
30 17 П.	Ман. Сав. і пр. мм.	Собор 12 Апост.	Conm. de s. Pab.

Л И П Е Н Ь

J U L I O

СТИЛЬ		Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
нов. стар.	дні			
1	18	В. Леонтія мч.	Косми і Дам.	Casto y Julio
2	19	С. † Юди Тад. ап.	† Пол. Р. П. Б.	Visit. de N ^o S ^a
3	20	Ч. Методія свмч.	Якинта мч. і Анат.	Trifón y comp.
4	21	П. Юліяна Тарс.	Андрія Крит. св.	La Tr. de s. Mar.
5	22	С. Евсевія свмч.	† Кирила і Метод.	El Beato Miguel
6	23	Н. 4. по С. Агрип. мч.	5 по С. Атан. Атон.	Tranquilino
7	24	П. Різдв. св. Івана Хр.	Томи і Акакія прп.	Fernán obispo
8	25	В. Февронії мч.	Прокопія мч.	Isabel reina
9	26	С. Давида прп.	Панкратія свмч.	Fiesta Cívica
10	27	Ч. Самсона прп.	† Антонія пер.	Rufina
11	28	П. Пер. м. Кир. і Ів.	Евфимії мч. і Ол.	Pío papa
12	29	С. Петра і Павла	Прокла й Іляр.	Juan Gualb.
13	30	Н. 5. по С. Соб. 12 А.	6. по С. Соб. Арх. Г.	Anacleto p.
14	1	П. Лип. Косми і Дам.	Акили ап. Кирика	Buenaventura
15	2	В. † Пол. Ризи П. Б.	Володимира В. кн.	Enrique emp.
16	3	С. Якинта мч. і Анат.	Атиногена свмч.	N ^o S ^a del Carm.
17	4	Ч. Андрія Крит. св.	Маріни вч.	Alejo conf.
18	5	П. † Кирила і Метод.	Якинта і Ем. мч.	Camilo
19	6	С. † Атаназія Атон.	Макрини і Дія прп.	Vicente de P.
20	7	Н. 6. по С. Томи і Ак.	7. по С. Ілії прор.	Elías profeta
21	8	П. Прокопія мч.	Симеона і Івана	Jerónimo
22	9	В. Панкратія свмч.	Марії Магдалини	M ^a Magdalena
23	10	С. † Антонія пер.	Трофима і тов.	Liborio ob.
24	11	Ч. вфимії мч. і Ол.	† Бориса і Гл.	Francisco Sol.
25	12	П. Прокла й Іляр.	† Усп. св. Анни	Santiago ap.
26	13	С. Соб. Арх. Гав.	Ермолая мч.	Ana m. N ^o S ^a
27	14	Н. 7. по С. Ак. ап. О.	8. по С. Пантелей	Pantaleón
28	15	П. Володимира В.	Прохора і ін. ап.	Inocencio p.
29	16	В. Атиногена свмч.	Калиніка мч.	Marta virgen
30	17	С. Маріяни вч.	Сили і ін. ап.	Abdón
31	18	Ч. Якинта і Ем.	Евдокима прп.	Ignacio de L.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ЛИПЕНЬ

1. 1918. Заснування українського університету в Кам'янці Подільському.
7. 1659. Перемога гетьмана І. Виговського над москалями під Конотопом.
8. 1709. Битва під Полтавою. Цар Петро І. розбив війська шведського короля Карла XII. і гетьмана Мазепи.
16. 1919. Українська Галицька Армія переходить Збруч.
19. 1015. Помер кн. Володимир Великий.
27. 1657. Помер гетьман Богдан Хмельницький.

ЛИПЕНЬ — 31 ДНІВ. — З початком місяця довгота дня виносить 9 годин і 51 хвилину, з кінцем місяця збільшується до 10 годин і 23 хв. Загально в липні день збільшується на 32 хв.

СХІД І ЗАХІД СОНЦЯ. — 1 липня: схід год. 7.03, захід 16.54, 16 липня: схід, год. 6.59, захід 17.01, 31 липня: схід, год. 6.49, захід 17.12.

ЗМІНИ МІСЯЦЯ. — Перша чвр. 2 липня, год. 0.24, Повня 8 липня, год. 16.17, Остання чвр. 16 липня, год. 4.07, Нів 24 липня, год. 3.39, Перша чвр. 31 липня, година 5.19.

НОТАТКИ:

ЗАГАДКИ: — 29. Ні стоять, ні сидять, ні лежать, ні біжать, — а все кричать. 30. Одна половина лица біла, а друга половина лица чорна. 31. Прийшов хтось, тай взяв щось; біг бим за ним, та не знаю за ким. 32. Сидить панна на грядках убрана в сто сорочках.

С Е Р П Е Н Ь

A G O S T O

СТИЛЬ		Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
нов. стар. дні				
1	19 П.	Мокрини і Дія	Пр. Чест. Хреста	Pedro Adv.
2	20 С.	† Ілії прор.	Пер. мощі св. Ст.	Nº Sº de los An.
3	21 Н.	8. по С. Сим. і Ів.	9. по С. Іс. Д. і Ф.	La In. de s. Est.
4	22 П.	Марії Магдалини	7. Молод. в Еф. мч.	Dom. de G.
5	23 В.	Трофима і тов.	Евсигнія мч.	Nº Sº de las Niev
6	24 С.	† Бориса і Гл.	Преобр. Господ.	La Tr. del Señor
7	25 Ч.	† Усп. св. Анни	Дометія і Пас.	Cayetano fun.
8	26 П.	Єрмолая мч.	Еміліяна еп.	Ciriaco
9	27 С.	† Панталеймона	† Маттія, ап.	Román
10	28 Н.	9. по С. Пр. ин. ап.	10. по С. Лаврент.	Lorenzo m.
11	29 П.	Калиніка мч.	Евпла мч.	Tiburcio mártir
12	30 В.	Сили і ин. ап.	Фотія, Анікити мч.	Clara virgen
13	31 С.	Евдокима прп.	Максима ісп.	Hipólito m.
14	1 Ч.	С е р п. Пр. Ч. Х.	Міхея прп.	Eusebio mártir
15	2 П.	Пер. м. св. Ст.	Успеніє Пресв. Богород.	As de Nº Sº
16	3 С.	Ісаака, Далм. і Ф.	Пер. н. Обр. Госп.	Roque
17	4 Н.	10 по С. 7. М. в Еф.	11. по С. Мирона	D. del Libertador
18	5 П.	Евсигнія мч.	Фльора і Лавра м.	Elena
19	6 В.	Преобр. Господ.	Андрея Стр. мч.	Luis obispo
20	7 С.	Дометія і Пас. мч.	Самуїла пр.	Samuel prof.
21	8 Ч.	Еміліяна еп.	Тадея ап.	Juana F.
22	9 П.	† Маттія ап.	Агатоніка мч.	Sinforiano
23	10 С.	Лаврентія мч.	Лупа мч.	Felipe Benicio
24	11 Н.	11. по С. Евпла мч.	12. по С. Евтиха м.	Bartolomé ap.
25	12 П.	Фотія, Анікити мч.	Вартоломея Тита	Luis rey
26	13 В.	Максима ісп.	Адріяна і Натал.	Ceferino papa
27	14 С.	Міхея пр.	Пімена прп.	José Calasanz
28	15 Ч.	Усп. Пресв. Бог.	Мойсея і Авг.	Agustín ob.
29	16 П.	Пер. н. Обр. Госп.	† Ус. гол. Івана Фрест.	La D. de s. Juan
30	17 С.	Мирона м.	Алексія ап.	sta. Rosa de L.
31	18 Н.	12. по С. Фл. Лав.	13. по С. Пол. пояс	Ramón Non.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР НА СЕРПЕНЬ

1. 1913. Померла Леся Українка.
2. 1914. Початок світової війни.
4. 1687. Вибрано Івана Мазепу гетьманом.
14. 988. Хрещення України.
14. 1775. Друге зруйнування Січі.
15. 1856. Народився Іван Франко.
17. 1772. Прилучення Галичини до Австрії.
20. 1920. Договір у Севр признав Галичину окремою державою.
31. 1919. Українська Армія увійшла до Києва.

СЕРПЕНЬ — 31 ДНІВ. — З початком місяця довгота дня вносить 10 годин і 24 хвилини, з кінцем місяця збільшується до 11 год. і 19 хвилин. Загально в серпні день збільшується на 55 хв.

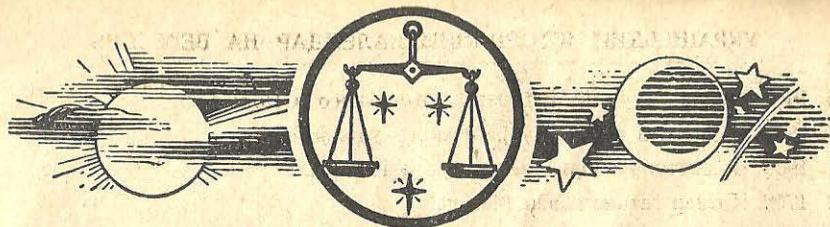
СХІД І ЗАХІД СОНЦЯ. — 1 серпня: схід, год. 6.48, захід 17.12, 16 серпня: схід, год. 6.34, захід 17.24, 31 серпня: схід, год. 6.15, захід 17.34.

ЗМІНИ МІСЯЦЯ. — Повня 7 серпня, год. 1.38, Остання чвр. 14 серпня год. 21.40, Нів 22 серпня, год. 14.34, Перша чвр. 29 серпня, год. 10.04.

НОТАТКИ:

Голова Іван 11

ЗАГАДКИ: — 33. Тато ще не народився, а син вже по світі находився. 34. Тато лисий, мама круглолиця, а діти дрібненькі дуже. 35. Хоч не живе, але ходить, біле лице має, ні голови, ні язика, а часлити знає, все бе, а ще нікого не вбив. 36. Хто його має, той його не хоче; хто його купує, той його не потребує; а кому його треба, той за нього не знає.

В Е Р Е С Е Н Ь

S E P T I E M B R E

СТИЛЬ		Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
нов.	стар. дні			
1	19 П.	Андрея Стр.	† Пр. Бог.	Sixto y Gil
2	20 В.	Самуїла пр.	Маманта мч.	Esteban rey
3	21 С.	Тадєя ап.	Антима свмч.	Sandalio mártir
4	22 Ч.	Агатон і тов.	Вавили свмч.	Rosa de V.
5	23 П.	Луца мч.	Захарія і Єл.	Lorenzo J. ob.
6	24 С.	Євтиха свмч.	Чудо Арх. Мих.	Eugenio
7	25 Н.	13. по С. Варгол.	14. по С. Созонта	Regina virg.
8	26 П.	Адріян. Натал. мч.	Різдво Пр. Богор.	Nat. de N ^a S ^a
9	27 В.	Пімена прп.	Йоакима і Анни	Doroteo
10	28 С.	Мойсея Мур. прп.	Минодори і ін. мч.	Nicolás de T.
11	29 Ч.	† У с. Г. Ів. Х.	Теодори прп.	Jacinto
12	30 П.	Алекс. патр. Кон.	Антон. свмч.	Serapio
13	31 С.	† Пол. Ч. П. Пр. Б.	Обн. Хр. Корн.	Eulogio ob.
14	1 Н.	Вер. 14. по С. † Сим.	15. по С. В. Ч. Хреста	D. N. de María
15	2 П.	Маманта мч.	Никити вмч.	Nicomedes
16	3 В.	Ант. свмч., Теокт.	Євфимії вмч.	Cornelio
17	4 С.	Вав. свмч. Мойсея	Софії і її діти мч.	Llagas de s. Fr.
18	5 Ч.	Захарії і Єлисав.	Євменії прп.	Tomás de V.
19	6 П.	Чудо Арх. Мих.	Трофима мч.	Jenaro mártir
20	7 С.	Созонта мч.	Євстахія мч.	Eustaquio m.
21	8 Н.	15. по С. Різд. П. Б.	16. по С. Кондр.	Mateo ap. y ev.
22	9 П.	Йоакима і Анни	Фоки свмч.	Mauricio m.
23	10 В.	Минод. і Митр. мч.	Зачат. Івана Хр.	Lino p. y m.
24	11 С.	Теодори прп.	Теклі прмч.	N ^a S ^a de la Mer.
25	12 Ч.	Автонома свмч.	Євфрозини прп.	María del S.
26	13 П.	Об. Хр., Корнилія	† Прест. Івана Бог.	Justina m.
27	14 С.	Воздв. Чесн. Хр.	Калістрата	Cosme y Da.
28	15 Н.	16. по С. Ник. вмч.	17. по С. † Хар.	Wenceslao
29	16 П.	Євфимії вмч.	Киріяка прп.	Ded. de s. Mig.
30	17 В.	Соф. В. Над. Люб.	Григорія свмч.	Jerónimol.doc.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ВЕРЕСЕНЬ

16. 1658. Гадяцька умова гетьмана Виговського з Польщею.
22. 1918. Відкриття в Києві українського університету.
 1. 1939. Німеччина почала війну проти Польщі.
 3. 1709. Помер гетьман Іван Мазепа.
 3. 1939. Англія і Франція виповідають війну Німеччині.
 6. 1841. Народився Михайло Драгоманов.
10. 1769. Народився Іван Котляревський.
16. 1939. Советські війська в порозумінні з Німеччиною вступають на територію Західної України.

ВЕРЕСЕНЬ — 30 ДНІВ. — З початком місяця довгота дня вивисить 11 годин і 21 хв., з кінцем місяця збільшується до 12 годин і 22 хвилини — Загально у вересні день збільшується на 61 хвилину. — Дня 23 вересня починається весна.

СХІД І ЗАХІД СОНЦЯ. — 1 вересня: схід, год. 6.14, захід 17.35, 23 вересня: схід, год. 5.42, захід 17.51. 30 вересня: схід, год. 5.34, захід 17.55.

ЗМІНИ МІСЯЦЯ. — Повня 5 вересня, год. 13.36, Остання чвр. 13 вересня, год. 15.31, Нів 21 вересня, год. 0.38, Перша чвр. 27 вересня, год. 16.09.

НОТАТКИ:

ЗАГАДКИ: — 37. Хто не родився, а вмер, а хто родився а не вмер — ану відгадайте! 38. Чотири тики, два патики, семий замахайло. 39. Чотири братчики все біжать: два втікають, а два здоганяють. 40. Що на світі найскоріше? 41. Що в хаті найгрубше, а що найтонше?

ЖОВТЕНЬ

О С Т У В Р Е

СТИЛЬ	Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
1 18 С.	Евменія прп.	П. ПБ.	Remigio ob.
2 19 Ч.	Троф. і Сават. мч.	Кипріяна свщм.	Angeles C.
3 20 П.	Евст. жени і діт.	Діонизія свщм.	Cándido m.
4 21 С.	Кондрата ап.	Єротей свщм.	Franc. de Asís
5 22 Н.	17. по С. Фок. свмч.	18. по С. Хирит.	Froilán mártir
6 23 П.	Зачат. Ів. Хр.	† Томи ап.	Bruno
7 24 В.	Теклі првмч.	Сергія і Вакха	Justina
8 25 С.	Евфрозинії прп.	Пелагії прп.	Brígida
9 26 Ч.	† Прест. Івана Б.	† Якова ап.	Dionisio A. ob.
10 27 П.	Калистрата мч.	Евламп. і Евл. мч.	Franc. de B.
11 28 С.	† Харітона прп.	Филипа ап.	German ob.
12 29 Н.	18. по С. Кир. прп.	19. по С. Прова і тов.	Día de la Raza
13 30 П.	Григорія свмч.	Карпа мч. Кос.	Eduardo mártir
14 1 В.	Жовт. † Покр. П. Б.	Параскеви прп.	Calixto papa
15 2 С.	Кипріяна свмч.	Евтимія прп.	Teresa de J.
16 3 Ч.	Діон. Ареоп. свмч.	Лонгіна мч.	Saturnino m.
17 4 П.	Єротей свмч.	Озії прп.	Eduvigis
18 5 С.	Харитини мч.	† Луки ап.	Lucas evang.
19 6 Н.	19. по С. † Т. ап.	20. по С. Йоїла пр.	Pedro Alcánt.
20 7 П.	Сергія і Вакс. мч.	Артемія вмч.	Juan Canelo
21 8 В.	Пел. і Таїсії прп.	Іляріона Вел. прп.	Ursula virgen
22 9 С.	† Якова ап.	Аверкія еп.	María Salomé
23 10 Ч.	Евл. і Евл. мч.	Якова апостола	Pedro Pascual
24 11 П.	Фил. ап., Теоф. еп.	Арети і тов. мч.	Rafael arcáng.
25 12 С.	Пров., Тар. і Ан.	Маркіяна мч.	Crispín mártir
26 13 Н.	20. по С. Карпа мч.	Цар Хр. Дмитр.	Evaristo
27 14 П.	Параск. прп.	Нестора мч.	Fructuoso
28 15 В.	Евф. прп., Лук. мч.	Парасковії вмч.	Judas Tadeo a.
29 16 С.	Льонгіна сот. мч.	Анастазії	Narciso ob.
30 17 Ч.	Осія пр., Андрія мч.	Зиновія і Зин.	Claudio mártir
31 18 П.	† Луки ап. і ев.	Стахія і ін. ап.	Quintín mártir

ЛИСТОПАД

NOVIEMBRE

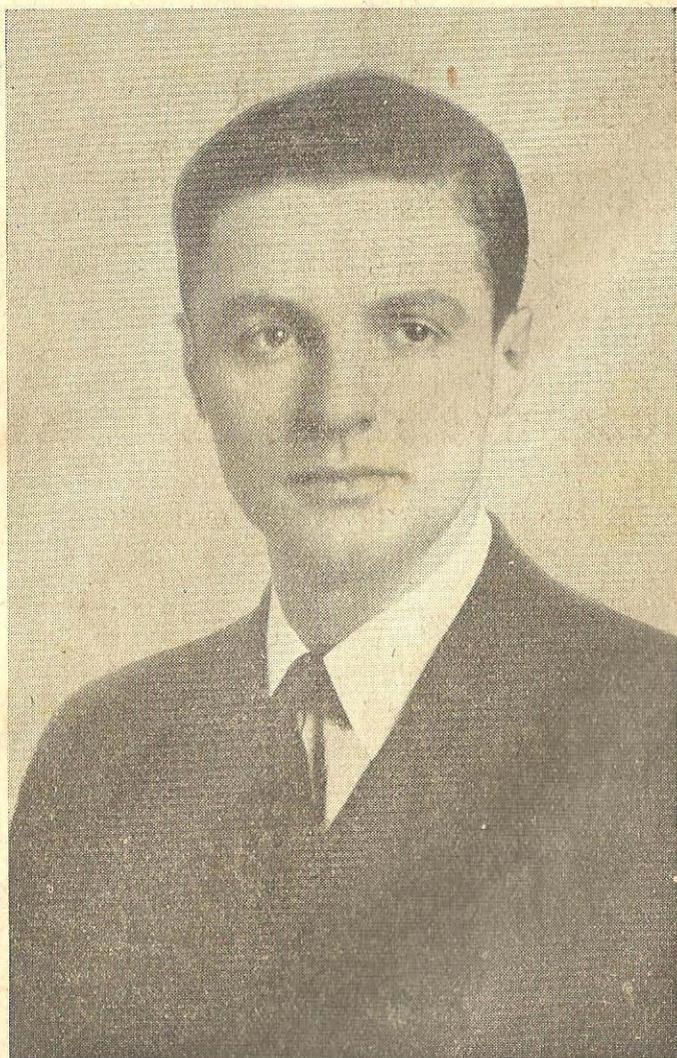
СТИЛЬ	Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	аргентинські Свята
1 19 С.	Йоїля прор.	Косми і Д.	Todos los Stos.
2 20 Н.	21. по С. Арт.	22. по С. Акиндин.	C. de los fieles d.
3 21 П.	Ляріона Вел.	Акепсіма муч.	Los in. ms. de Z.
4 22 В.	Аверкія еп.	Йоанікія В.	Carlos Borrom.
5 23 С.	Якова ап.	Галактіона мч.	Zacarias prof.
6 24 Ч.	Арети і ин. мч.	Павла св.	Severo obispo
7 25 П.	Маркіяна і Мат. мч.	Єрона і т. мч.	Florencio ob.
8 26 С.	Дмитрія вмч.	Соб. св. Арх. Михайла	Severino
9 27 Н.	22. по С. Нест.	23. по С. Онисиф.	Patroc. de N ^o S ^a
10 28 П.	† Параск. вмч.	Єраста і ин. ап.	Andrés conf.
11 29 В.	Анастас. Рим. прп.	Міни Віктора і ин.	Martin
12 30 С.	Зиновія і Зин. мч.	† Йосафата свм.	Diego de Ale.
13 31 Ч.	Стахія і Ампл. ап.	† Івана Золот.	Estanislao de K.
14 1 П.	Ли ст. Косми і Дам.	† Филипа ап.	Clementino
15 2 С.	Акиндин вмч.	Гурія і ин. мч.	Gertrudis v.
16 3 Н.	23. по С. Акеп.	24. по С. † Матєя	Rufino
17 4 П.	Йоанікія прп.	Григорія еп. чуд.	Gregorio T.
18 5 В.	Галактіона мч.	Плятона і Ромапа	Máximo ob.
19 6 С.	Павла св.	Авдія пр.	Isabel reina
20 7 Ч.	Єрона мч.	Григорія Дек. прп.	Félix de Val.
21 8 П.	Соб. св. Мих. Арх.	Введення в храм П. Б.	Pres. de N ^o S ^a
22 9 С.	Онисиф. і Порф. мч.	Филимона апост.	Catalina virgen
23 10 Н.	24. по С. Єраст.	25. по С. Амфілох.	Clemente p.
24 11 П.	Мін., Вікт. ин. мч.	Катерини вмч.	Juan de la Cr.
25 12 В.	† Йосаф. свмч.	Климента і Петра	Catalina virg.
26 13 С.	† В. Золотоуст. св.	Алипія прп.	Desps. de N ^o S ^a
27 14 Ч.	† Фил. ап. Пощен.	Якова Перс. вм.	Facundo
28 15 П.	Гурія і ин. мч.	Стефана прпм.	Grégorio III p.
29 16 С.	† Матєя ап. і ев.	Парамона мч.	Filomeno
30 17 Н.	25. по С. Григ. еп.	26. по С. † Андрея	Andrés apóst.

Г Р У Д Е Н Ь

Д І С І Е М В Р Е

СТИЛЬ		Українські правосл. і греко-кат. свята	Українські свята після нового календаря	Свята аргентинські
Нов. стар. дні				
1	18 П.	Плятона мч.	Наума п.	Natalia
2	19 В.	Авд. пр., Вар. мч.	Аввакума пр.	Silvano
3	20 С.	Григор. Декан. еп.	Софонія пр.	Franc, Javier
4	21 Ч.	Введ. в хр. П. Б.	Варвари вмч.	Día de la Propag
5	22 П.	Филим. ап., Кикил.	† Сави прп.	Sabas abad
6	23 С.	Амфіл. і Григ. еп.	Миколая св. ч.	Nicolás de B.
7	24 Н.	26. по С. Кат. вмч. ...	27. по С. Амврозія	Ambrosio ob.
8	25 П.	Климента п.	Патапія еп.	Conc. de N ^o S ^e
9	26 В.	Алипія Стовп. прп.	Непор. Зач. ПДМ.	Leocadia
10	27 С.	Якова Перс. вмч.	Мини і ін. мч.	N ^o S ^a de Loreto
11	28 Ч.	Стефана првмч.	Дан. Ст. прп.	Dámaso
12	29 П.	Парам. і Філюмен.	Спирідона прп.	N ^o S ^a de Guad.
13	30 С.	† Андрія перв. ап.	† Евстратія	Lucía virgen
14	1 Н.	Груд. 27 по С. Г. Н.	Н. Праотців. Гирса	Nicasio ob.
15	2 П.	Авакума пр.	Елевтерія свщмч.	Eusebio ob.
16	3 В.	Соф. пр., Теодула	Аггея пр.	Valentín
17	4 С.	Варв. і Ів. Дам.	Даниїла пр.	Lázaro obispo
18	5 Ч.	† Сави Осв. прп.	Севастіяна мч.	N ^o S ^a de la Esp.
19	6 П.	Миколая св. чуд.	Боніфатія	Nemesio m.
20	7 С.	Амврозія еп.	Ігнатія Б.	Dom. de S.
21	8 Н.	28. по С. Патап.	Св. Отців	sto. Tomás apost.
22	9 П.	Неп. Зач. Пр. Б.	Анастасії вмч.	Demetrio m.
23	10 В.	Мини і Ермол. мч.	10 муч. на Криті	Victoria
24	11 С.	Даниїл. Стов. прп.	Нав. Р. Євгенії м.	Luciano
25	12 Ч.	Спирідона еп.	Різдво Христове	N. de N.S.J.C.
26	13 П.	† Евстр. + Аекс. мч.	Собор Бог. Йосифа	Esteban pm.
27	14 С.	Тирса і Левкія мч.	Стефана	Juan ap. y ev.
28	15 Н.	Нед. Праотців	Н. 2000 муч. в Нік.	Santos Inocentes
29	16 П.	Аггея пр.	Дітей уб. у Виф.	Tomás Cant.
30	17 В.	Даниїла пр.	Анісії муч.	Tras. de Santiago
31	18 С.	Севаст. і ін. мч.	Меланії	Silvestre papa

Вельможний Пан Гетьманич
ДАНИЛО СКОРОПАДСЬКИЙ

Промова Ясновельможного П. Гетьмана

НА ЗІЗДІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ У ВЕРЕСНЮ 1940 Р.

Високоповажані Пані й Панове!

Сьогодні повстала обновлена Українська Громада.

Будемо сподіватися, що тепер, в ті тяжкі часи, що ми їх переживаємо, ця наша обновлена Громада знайде в собі відповідні сили, щоб бути на висоті тих подій, що з усіх боків натискають на нас.

Будемо сподіватися, що вона своєю діяльністю всеукраїнського масштабу зуміє стати кристалізаційним українським осередком для всіх тих ідейних, чесних українських людей, що ще не зіпсовані умовами, в яких ми всі знаходимося, для всіх тих, що хочуть і будуть працювати, битись і страждати не задля самих себе, а задля того, щоб здобути своє вільне, державне українське життя.

Ніколи для нас українців так сильно не повставала потреба в такому об'єднанні; ніколи наше українське життя не ставило перед нами таких складних завдань; ніколи серед україн-

ства не було розповсюджувано стільки неправди, стільки фальшивих гасел з ціллю обдурити нас; ніколи не було дано стільки обіцянок, що їх не мали права давати.

Одночасно з тим ніколи серед громадянства не було такої жадоби до чину на користь нашої Батьківщині.

Та ніколи ще українство не переживало таких розчарвань і ніколи краща частина українства так не шукала чесного, справжнього авторитету для того, щоб йому всією душею підпорядкуватися.

Ми, українці, повинні переглянути спокійно, безбоязно наші способи діяння, особливо в ділянці нашої внутрішньої і зовнішньої пропаганди, що їх досі вживала більшість українських угруповань (я звичайно звертаюся тут лише до чесних, вільних українських людей, а не до тих запродавців, які кажуть те, що їм наказано розповсюджувати серед нас їх невідомим для нас проводом і часто навіть нашими кровними ворогами).

Ми повинні багато питань собі зясувати й поставити все на належне місце!

Так, для нас усіх, наприклад, не повинно бути — «Україна понад усе!» —

Ні! — у нас понад усім — Бог, Він всемогутній, Він для нас — понад усе, а вже потім Україна, а далі ми всі.

Без Бога, без вищих ідеалів у нас не буде й України!

Далі — ми знаємо ціну нашій молоді, добре відчуваємо, що за нею будучність нашої Батьківщини, але розподіл, як у декого, на «молодь — цінність», а «старі — нікчемність», ми не визнаємо.

Ми вважаємо за правильний поділ людей на «розумних, освічених, волевих, людей чину» і на «дурних, слабих, нечинних», незалежно від того, чи вони старі, чи вони молоді.

До молоді ми повинні ставитися з безконечною, але розумною любовю.

Ми, старі, за неї відповідаємо перед історією. Ми не повинні тримати її на задвірку, навпаки — треба її видвигати, але

хай і молодь знає своє місце, бо те, що доводиться тепер часто бачити, до добра не доведе.

Ми не можемо інакше як з огидою відноситися до тих людей, які затроюють душу української молоді розповсюдженням серед неї аморальних принципів.

Все можна пробачити, але смородливий наскок на душу нашої молоді, це злочин, що його жадний чесний українець не має права обійти мовчанкою, а повинен словом і чином, всіма силами осуджувати.

А, наприклад, оце перекреслювання історії України й зачінання її лише від себе, ніби то до нас нічого не було, ніби то можна державну хату будувати без підвалин, ось так безпосередньо на піску!

Ми кажемо: — «ідіть енергійно вперед, але захуйте свято все те, що є цінного в нашому рідному старому».

Я, Пані й Панове, не збираюся в цій короткій промові в подробицях перераховувати все те, що досі проповідувалося хибного серед нас. Це потребувало б занадто багато часу й ми тут сьогодні не лише для того зібралися.

Але перегляд тих гасел, що, на жаль, так широко розповсюджені серед українського громадянства, конче потрібний, бо таке обєднання, як Українська Громада в Німеччині, з огляду на шкідливість тих гасел, не може залишитися мовчазним свідком всієї тої розкладової роботи.

Вона повинна боротися з таким явищем всіма силами, бо це її обовязок.

Тут іде про добро нашої Батьківщини, про її будучину!

Треба пам'ятати, що чужинці позбавляли нас волі у власній хаті тоді, коли ми самі втрачували свою внутрішню національну єдність та починали самопоборювання та самовирізування.

Нема чого, Панове, обвинувачувати чужинців; здебільша ми самі винні, винна наша внутрішня незгода, сварня та колотеча, бо це дає можливість ріжним ворожим силам нас нашими ж власними руками нищити та представляти перед світом, як нездібний до самостійного життя та нікчемний нарід.

І тільки наша єдність дасть нам змогу витримати тиск зовнішнього світу на нас та рівночасно змусить той чужий світ ставитися до нас з повагою.

Ми повинні використати широко право і змогу для праці серед ширших кол Українства, які в своїй істоті є здоровим елементом, що тільки в силу необізнаности своєї з справжніми джерелами такої згубної пропаганди, хвилево частинно підпав під її вплив.

Звертаючися до тих членів Громади, які не є одночасно гетьманцями, скажу: «Ви, високоповажані Пані й Панове, знаєте, що я стою на чолі Гетьманського Руху. Я щасливий, що обравши мене, Громада, очевидночки вірить в мою об'єктивність в тому розумінні, що для мене, хоч ясно цінний всякий переконаний ідейний енергійний гетьманець, але це ще не значить, що я не припускаю, що люди інших поглядів можуть бути цінними для нашої Української справи; для мене і для наших всіх чільних Гетьманців важно лише одно, щоб людина була порядна й щоб вона не лише словами, а на ділі, в міру своїх сил, працювала для нашої Української справи. У нас така людина буде завжди користуватися великою повагою, іншими словами — Гетьманці готові співпрацювати зі всякими інакше думуючими людьми, аби лише ці люди мали моральні устої й бажали добра Україні й Українцям, і щоб вони це доводили своїми ділами, а не мали на язиці голосні слова, а працювали б лише для своєї користі.

А це все значить, що моє єдине бажання, що його я хочу в перші часи мого почесного кермування Українською Громадою висловити від всього серця — це те, щоб Українська Громада зробилася, в широкому розумінні цього слова, великим резервуаром найкращих, своїми моральними, духовними і розумовими якостями, людей, що звязані великою любовю до нашої нещасної Батьківщини й одухотворені рішенням покласти всі свої сили для звільнення нас усіх від тих кайданів, що заважають нам бути вільними і не дають нам жити на своїй вільній Землі.

Щасти нам, Боже!

АНДРЕЙ

Митрополит Львівський і Галицький

В минулому році сповнилося 75 літ Його життя, повного посвяти, жертв і тяжкої праці для українського народу. Цей ювілей застав Його в неволі антихриста, в якій Владика залишився добровільно, бажаючи бути в часах лихоліття вкупі з вірними. Большевики вивезли Його зі Святоюрської палати і місце Його перебування невідоме.

Б. Лихопой.

Братам землякам

Чи довго ми будем тинятись по світу,
Зрадливу долю кленучи свою,
Пестуючи думку, сльозами загріту,
Про власну Державу у Ріднім Краю ?

Чи то ми нездари в сімі міжнародній,
Відвага та смілість від нас відреклись,
Чи дух наш козацький — в могилі холодній
Що сили ворожі страшні нам здались ?

Так ні-ж бо, на це все нам гріх нарікати !
Не це зупиняє наш визвольний чин,
А мусим без толку й надії блукати
Й не зрушимо з місця ми з інших причин.

По перше між нами бракує єднання,
Гуртом прислужитись великій меті ;
Натомісь невпинні партійні змагання
Руйнують та нищать пориви святі.

По друге упертість, завзяття, стремління
До волі, до щастя, до ясних надій
Повинні заповнити наше сумління
Щоб стати на варті рішучих подій.

А третя провина, — що ми зневажали
Традицію нашу державну стару :
Гатьманство за лихо найбільше вважали,
За кару небесну, пекельну мару.

Нам снились безкарність, сваволя, безладдя,
Республіка квола, — і в ній отаман,
Покірне й безвільне для черні знаряддя, ...
А в справах державних — жахливий туман...

Забули, що нації нашій є рідний
Лиш устрій гетьманський, що правність дає
Що він лиш один згуртувати нас гідний,
Бо лицарство єдність між нами кує.

Забули, що стати Вождем для народу
Далеко не кожен би міг серед нас :
Тут вибранця долі потрібно від роду,
Щоб ним кермувати в тяжкий оцей час.

Павло Скоропадський Гетьман України,
Він вибранець долі, що лад би нам дав
Державу Українську збудив із руїни
Тай іспит на право Вождя її здав.

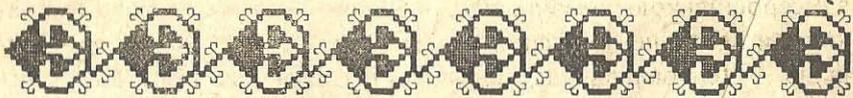
Гуртуймося ж міцно круг Нього стіною
З довірям незломним, брати - земляки,
Покиньмо корити якоюсь виною,
Довбати в минулім біблейські суки !

І вернемось швидко тоді з Ним додому,
У рідні оселі, степи та ліси,
У власну Державу у Краю Старому,
Де стільки зазнали ми втіхи й краси.

Достаток та мир запанують усюди
На нашій землі від кінця у кінець,
Як Гетьман Павло за Вождя у нас буде
Знов прийме державної влади вінець.

Так будьмо ж ми вірні Вождєві Павлові,
Слухняні велінням Гетьмана руки !
Докажем на ділі, не тільки на слові,
Що ми патріоти, що ми козаки !

Грудень. 1940.

Українська революція 1917-1918 років

I. Центральна Рада.

Підчас Світової війни українська визвольна боротьба була цілковито приглушена військовим станом і відповідними за-рядженнями московської влади. Преса, видавництва і просвітні організації були закриті, культурна праця припинена, і всякі прояви національного життя гостро переслідувані.

Коли в лютім 1917 року стало відомо про революцію в Петрограді і Москві, з українського боку непомітно було ніякого відруху. Доперва через де-кілька тижнів, по зреченню Царя 15 березня 1917 р. і створенню тимчасового уряду Державної Думи, стали помітні де-які прояви національного руху переважно в формі засновання культурно-просвітних осередків при військових частинах на фронті і відновлення «Просвіт» у Краю.

Політичний рух проявився доперва в квітню. Першою ластівкою був Клуб імени Гетьмана Полуботка, який повстав з ініціятиви Миколи Міхновського і викинув безкомпромісові державницько-національні кличі, які обхоплювались гаслом: «Самостійність України і війна Московщині». Де-кілька тижнів пізніше повстали завязки Центральної Ради, яка в початках великого впливу не мала і носила культурницьке забарвлення. Політичного обличча вона набрала по приїзді з заслання проф. Грушевського десь у травню 1917 р.

Клуб ім. Гетьмана Полуботка мав дуже талановитого провідника, блискучого промовця і організатора Міхновського, не бракувало також добрих підручних діячів; але державно-самостійницькі його кличі не знаходили ніякого зрозуміння і навіть натикалися на спротив у масах. Натомість платформа Централь-

ної Ради, з вимогою автономії для України у спільному фронті з Всеросійською демократією і безоглядної соціалізації, знаходили загальне признание і підтримку. Не пройшло і двох місяців, і Центральна Рада вибилася на загально признане представництво українського народу, а Клуб ім. Гетьмана Полуботка занепав і існував даліше, як ледве помітна організація. Навіть Перший Всеукраїнський Військовий Зїзд, що його підготував і скликав революційним шляхом Клуб всупереч гострій забороні московської військової влади, виявив свої симпатії до політики Центральної Ради.

Військовий рух зачався десь у травню 1917 р. Він виявився в двох формах: військово-політичній і чисто військовій.

З одного боку цей рух виявився в зїздах, резолюціях і пропаганді. Вони зачалися, як частина загально політичного руху і йшли з ним у парі. Вислідом їх було зформування Генерального Секретаріату Військових Справ, на чоло якого вибився Симон Петлюра. Це йому вдалося завдяки підтримці соціал-демократичної партії, до якої він тоді належав, і промовам на тему визволення працюючих з ярма капіталістів і єдиного революційного фронту. (Пізніше Петлюра сильно змінився, порвав зі соціал-демократією і в багатьох питаннях виявляв властивості державно думаючої людини). Згаданий Генеральний Секретаріат не мав генерального штабу, ні війська і не намагався їх створити, а звернув всі свої зусилля на поширення культурно-освітньої праці і пропаганди в існуювавших російських військових частинах.

З другого боку військовий рух виявився в формі намагання **створити власну військову силу**. В цьому початок положив М. Міхновський тим, що, уряджуючи мітінги в казармах обох Київських етапних командантур, він захоплюючи промовами збив при обох по кількасот солдат з тих, що мали йти на поповнення фронту. Ці солдати через своїх депутатів заявили, що хочуть бути полками імени Гетьманів Полуботка і Богдана Хмельницького, а на фронт підуть лише тоді, коли їм дадуть повну полкову організацію і українські уніформи. Цей несподіваний патріотично-український запал пояснювався бажанням відтягнути висилку на фронт. Ці, зі зрозумілих причин досить нетрівкі, формації держалися лише, поки на фронті була дисципліна і безпека. Колиж фронт захитався, більшість їх учасників також розбіглася. Цікаво, що Міхновський потрапив при

відсутности ліпшого використати навіть такий елемент для національної справи. Під охороною цих ватаг він скликав Перший Військовий Зїзд, а крім того завдяки цьому елементові його мітинги на Софійській площі все були дуже многолюдні і завдавали великого клопоту і страху командантові міста і навіть самому начальникові військової округи, полк. Оберучеву. Власне з огляду на існування цих ватаг останній не наважувався рішуче виступити проти Міхновського і недопустити до здійснення організованого ним зїзду.

Назва цих полків переймалася також пізнішими формаціями, але трівка військова сила з них не повстала головним чином тому, що Центральна Рада та її Генеральний Секретаріят ставились негативно до всякої військової сили. Їх цікавила більше народня міліція, бо з одного боку Франція та Англія урочисто заявили, що воюють «за мир без анексії і контрибуцій на підставі самовизначення націй», а з другого боку з Москви пізніше прийшло гасло Леніна «за самовизначення народів в плоть до отделенія». Була ніби подвійна гарантія, що український народ матиме свободу без власного війська. З великою нехїттю ставилися діячі Центральної Ради до військової сили ще й тому, що побоювалися, аби з війська не вийшов який провідник, небезпечний для неї самої. Боротьба з наполенізмом була одною з найголовніших турбот голови Ради проф. Грушевського. Під цим оглядом він боявся навіть С. Петлюри.

Солідніше взявся до формації українського війська Командант 34-го корпусу тоді ще російської армії Генерал-лейтенант, а пізніше Гетьман Павло Скоропадський. Він десь у початках червня 1917 р. взявся переформувати цілий свій корпус на український. План був зробити це в той спосіб, що відіслати з корпусу всіх чужинців, а натомість набрати на поповнення українців з інших військових частин. Ні московська влада, ані Генеральний Секретаріят не мали в тім часі такої сили, щоб стати на перешкодї цьому замірові, і справу цю вдалося Павлу Скоропадському перевести на протязі несповна чотирьох місяців. Повстала українська бойова одиниця, яка начисляла понад 40 тисяч вояків.

17 жовтня стався в Петрограді большевицький переворот, і московська влада в Україні втратила під собою ґрунт, а Центральна Рада опинилася в ролі рішачючого чинника. Позаяк большевицький рух загрожував також перекинутись і на Укра-

їну, Рада була змушена обставинами звернутись до Команданта Скоропадського з проханням загородити дорогу збільшевичним відділам, які зі зброєю покидали фронт і по дорозі загрожували зайняти Київ та інші більші міста України. Скоропадський охоче пішов назустріч, сподіваючись в той спосіб дійти до співпраці з нею. Він виставив військові загони на всіх шляхах до Києва, Житомира і Катеринослава, роззброював збільшевичені частини і відсилав беззбройних солдат окольными шляхами в Московщину.

Тут несподівано для самих себе діячі з Центральної Ради побачили, що повсталала сила, яка могла стати для них небезпечною, тим більше, що на чолі її стояв представник старогетьманського роду. Тому Генеральний Секретаріят Військових Справ звернув увесь свій агітаційний апарат, заготовлений для розкладу московської армії, на розклад «Першого Українського Корпусу». Ця праця йшла успішно з різних причин: по-перше проти Павла Скоропадського, як генерала і поміщика, в той час було легко агітувати, а по-друге анархія і безладдя кругом деморалізувало також і вояків корпусу, і вони піддавалися найбільш безглуздим нашептам. Щоб урятувати корпус від розвалу і зберегти його для України, Павло Скоропадський передає команду генералу Гадзюкові, який вийшов з народніх мас, а Генеральному Секретаріатові подає заяву в початку грудня, що він складає з себе командування корпусом.

Але й генералові Гадзюкові не вдалося зберегти корпусу, і він був остаточно розложений і роспущений. Наколиб Центральна Рада захотіла ту силу розвивати і морально скріплювати, вона малаб свою власну оборону і не потребувалаб пізніше кликати німців.

Не пройшло й місяця, як Центральна Рада переконалася, що власне військо потрібне також і найбільш демократичним державам. З початком 1918 року московська большевицька влада, зміцнившись, зачала наступ на Україну, і зорганізовані на скору руку большевицькі ватаги скоро посувалися на Київ. 15 січня в самому Києві вибухло большевицьке повстання. Центральна Рада не мала майже ніякої військової сили, бо до всяких формацій, які повставали також підчас боротьби з 1-м корпусом, часами навіть спонтанно, відношення Генерального Секретаріату було все негативне.

Большевицькі банди ніде не зустріли поважнішого опору

і захопили Київ і майже цілу Україну; члени Центральної Ради розбіглися, а провідники втікли до Житомира і відтиля послали делегацію на переговори з урядами Німеччини і Австрії.

II. Гетьманство.

9 лютого 1918 року був підписаний мировий договір з Німеччиною і Австрією, по якому Центральна Рада запросила німецько - австрійські війська в Україну для допомоги в боротьбі з Московщиною. По відвойованню Києва Центральна Рада повела дальшу діяльність в тому самому напрямку, приподобання масам за всяку ціну й виконання влади шляхом морального впливу.

З перших же днів по приході до Києва зачали повставати розбіжності між Центральною Радою і командою союзних військ. Німці та австрійці прийшли в Україну з заміром одержати за свою поміч збіжжа, як це було умовлено в мировому договорі. Тому вони надавали велике значіння тому, щоб поля були обсіяні і господарче життя не припинялося, а Центральна Рада більше цікавилася соціяльними реформами, розбудовувала плани ультра-поступових державних реформ, які пізніше okazалися цілком нереальними, і на організацію та упорядкування державного апарату, війська та громадського економічного життя майже не звертала уваги.

Такий стан зачали використовувати всякі антиукраїнські елементи. Напр., деякі землевласники в межах австрійської окупації знаходили звязки з австрійськими старшинами поляками, випрошували у них по 10—20 австрійських жовнів і маючи таку охорону складали з двірської челяди загони, які забирали по селах розграбоване панське добро, накладали контрибуцію за страти, били селян і т. д. В деяких місцях робилися на цьому ґрунті явні зловживання і безправства.

Це явище показало, що між поміщиством було не менше протидержавного елементу з викривленими соціяльними інстинктами, як і в других шарах суспільства. Взагалі від самого початку революції все населення металося наче в чаду. Замість того щоб всьому, що в Україні ще було соціяльно здорове, об'єднатися і положити край безчинствам, — населення здиференціювалося і пішло у війну між собою. Селяне палили двори, розтягали майно і бивали поміщиків, обстоюючи ніби свої святі

права. Доходило до того, що сусідні села вели війну між собою за те кому належиться панська земля. Поміщики пізніше наклали на села контрибуції за розграбоване майно, виловлювали і карали винних і невинних також в імя своїх святих прав. Робітники руйнували та розтягали фабрики, купці спекулювали і т. д.

Вже, приблизно, в середині березня для Центральної Ради склалася дуже тяжка ситуація. Народ кляв «буржуїв з Центральної Ради» за те, що вона привела німців і панів, а представники Центральної Ради запевняли, що вони далі стоять за народ і закликати ставити опір, а зі свого боку все гостріше виступали проти німців. Повстали конфлікти між Центральною Радою та Німецькою Зверхньою Командою. Комуністи розуміється не гаiali часу: використовували свободу для нищення всякого ладу і спокою.

Для німців склалася також нелегка ситуація: вони остаточно переконалися, що співпраця з Центральною Радою неможлива. Повставала необхідність розігнати Центральну Раду і або сповістити формальну окупацію утворивши Генерал - Губернаторство, або, порозумівшись з московськими проти-революційними кругами, організувати край, номінально, як провінцію Росії. Для України це був би смертельний удар, а для німців також одно й друге розрішення справи викликало великі труднощі зі взглядів зовнішньої політики, бо Берестейським миром німці визнали суверенність України, і зламання слова, хоч і вимушене обставинами, при незакінченій ще війні дуже б їм зашкодило.

Тим часом Генерал Скоропадський невтомно працював дальше щоб знайти вихід для Краю й Народу з того положення, в яке завела Центральна Рада, і використати ті широкі можливості, що повставали з революції. Він прикладав всіх сил щоб зорганізувати селянство, як найздоровшу суспільну верству, вирвати його зпід впливів соціалістичної село-спілки і вивести на державницький шлях. Не зважаючи на завзяту агітацію Центральної Ради, соціалістичної село-спілки і комуністів йому всеж таке вдалося створити досить поважний рух вільного козацтва, на чолі якого він став, і приєднати до своїх планів союз землевласників, який хоч і не співчував самостійности України, але пішов на співпрацю переважно через бажання вивести Край з анархії.

Вибравши момент найбільшого озлоблення селянства проти Центральної Ради і найбільшого напруження між нею і німцями Павло Скоропадський увійшов в контакт з німцями і запитав їх, як би вони поставились, наколи б він усунув Центральну Раду і перебрав владу сам. Німецька команда відповіла, що вона буде нейтральною, а в дійсності, як показали пізніші події, німці вхопилися за це обома руками, бо фактично це для них також був найліпший вихід з положення.

Заручившись згодою німців Генерал Скоропадський підготував великий хліборобський зїзд, на який прибуло понад шість тисяч делегатів зі всіх закутків України. Він відбувся 29 квітня 1918 року і на ньому Павло Скоропадський був проголошений Гетьманом.

Зміна влади сталася майже без кровопролиття, бо в той час вже не було ніякої військової ні політичної сили, яка могла б виступити в обороні Центральної Ради.

Перебравши владу Пан Гетьман створив уряд, який негайно приступив до заспокоєння Краю, налагодження культурного, політичного та економічного життя. Ця праця йшла дуже повільно з огляду на повну анархію, яка існувала до того. Лише тоді, як була налагоджена адміністративна влада на місцях себто в повітах та волостях, урядові вдалося припинити сваволю всяких отаманів в тому числі і стягання з селян контрибуцій за поруйновані маєтки. Було досягнуто того, що австрійська та німецька військова команда на місцях мала зноситися з населенням тільки через повітових начальників, а не змовлятися безпосередньо з заінтересованими і встрявати в місцеві соціальні конфлікти.

Влада Пана Гетьмана тревала несповна вісім місяців. За той час було налагоджено господарче життя, упорядковано залізничний рух, впроваджено лад і безпеку по містах і на селах, відновлено працю по фабриках, стабілізовано валюту і розроблено далекойдучі заходи для організації армії. Були заготовлені військові кадри і навіть оповіщений набір новобранців...

Але вся ця інтенсивна державно творча праця мусила перерватися... В межичасі заломилася Австрія, і в Німеччині вибухла революція. Австрійські залоги по Україні розбіглися а німецькі зачали мітингувати і в Україні знову підняла голову анархія...

Даремно Гетьман намагався порозумітися з англо - фран-

цузькими союзниками. На їх бажання була оповіщена федерація, як умова того, що Україна оповістивши себе частиною Росії матиме право на участь в мировій конференції. Соціалістичні діячі з Центральної Ради при допомозі большевиків зробили повстання і розвалили Державу...

Але розрахунок цих діячів на те, що московська соціалістична і комуністична демократія є ближча, ніж своя національна буржуазія, оказався хибним. Голова Центральної Ради проф. Грушевський, вернувши по кількох роках до Совєтів, не одержав дозволу на побут в Україні ні можливості науково працювати. Він помер, як писали його прихильники, в наслідок недоживлення, — це треба розуміти — з голоду. Прем'єр Міністр уряду Центральної Ради Винниченко, повернувши в Україну, носом почув, чим це для нього пахне і втік через кордон, завдяки родинним зв'язкам в комуністичних колах.

Генерал Тютюнник, повернувши в Україну, був розстріляний большевиками. Полковник Коновалець приймав допомогу від большевиків для поборення Польщі в наївній надії, що один ворог України може нам допомогати проти другого і за своєю довірою заплатив життям. Не ліпша доля спіткала і тих, що в нашій внутрішній боротьбі шукали опертя на Польщу.

Україну знову залила каламутна хвиля анархії, слідом за якою йшла неволя. Потекли ріки крові і пішли з димом не тільки культурні та політичні осягнення революції, але й матеріальні здобутки цілих поколінь...

Великі і болючі це жертви. В тяжких муках родиться Українська Держава. Але шляхи Божі неісповідні. Може ці жертви і ці муки були потрібні для того, щоб полекшити всім синам Української Землі взаємне пізнання та зрозуміння? Може з них повстане одна воля і єдиний чин, без яких не може бути ні Держави ні взагалі людського життя на наших богатих просторах?

Вперед!

ОДНА З ПРОМОВ МИКОЛИ МІХНОВСЬКОГО

Сини України!

«Часи вишиваних сорочок, свит та горілки минули і ніколи вже не вернуться. Третя українська інтелігенція стає до боротьби за свій Нарід, до боротьби кривавої і безпощадної. Вона вірить у сили свої і національні і вона виповнить свій обов'язок. Вона виписує на своєму прапорі ці слова: «Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від Карпатів аж по Кавказ»... і доки хоч на одному клатті української території пануватиме чужинець, доти всі покоління українців йтимуть на війну. Війна провадитиметься всіми засобами. Потреба боротьби впливає з факту нашого національного існування. Нехай наша історія сумна і невідрадна, нехай ми некультурні, нехай наші маси темні-подурені, ми всеж існуємо і хочемо існувати. І не тільки існувати як істоти, ми хочемо жити як члени вільної нації. Нам належить будуччина, бо зовсім неможливо, щоби ціла велика Нація могла згинувати, могла бути задушеною, коли вона спроможна воювати з цілим світом! Ми існуємо! Ми відродилися з ґрунту, наскрізь напоєного кровю наших предків. Наша Нація ступила на новий шлях життя... Ми виголошуємо, що ми візьмемо силою те, що нам належить. Ми розуміємо, що боротьба буде люта, що ворог безпощадний і дужий. Ми не хочемо довше бути евнухами, не хочемо довше зносити панування чужинців, не хочемо більше зневаги своєї Землі. Нас горстка, але ми сильні нашою любов'ю України! Сини України! Ми як той Антей, доторкаючись до землі наберемось усе більшої сили і завзяття. Нас мало, але голос наш лунатиме скрізь по Україні, і кожен, в кого не спідлене серце, озветься до нас, а в кого спідлене, до того ми самі озвемось! Нехай жажляки та відступники ідуть, як і йшли до табору наших ворогів, їм не місце поміж нами, ми оголошуємо їх ворогами Вітчизни.

Кожний, хто на цій Україні не за нами, той проти нас. — Україна для українців! і поки хоч один ворог-чужинець лишить на нашій території, ми не маємо права покласти оружжя. Вперед!»

Українська воєнно-морська політика на Кримі у 1917-18 р.

Про категоричну необхідність державної приналежності кримського півострову до своєї метрополії не може бути сумнівів, бо з військово-морського боку, той хто володіє Кримом, той фактично маючи флоту, розуміється, володіє Чорним й Озівським морями. Головний чорноморський воєнний порт Севастополь (на південному заході Криму) має виключно вигідне тактично - стратегічне положення, з одного боку щодо всіх можливих напрямків активно - бойової діяльності своєї флоти, проти кожної ворожої флоти, де б вона не з'явилася на Чорному морі, з другого боку як найкраще вихідне місце, з якого в найліпший спосіб можна провадити оборону своїх комунікаційних ліній свого побережжя. До того ж сам Севастополь віддавна вже є готовою і добре урядженою базою Черноморської флоти.

Севастопольський рейд в 6 верств довжини, від 250 до 450 сажнів ширини і від 35 до 63 футів глибини, по своїм якостям є одним із найкращих в світі.

В Севастополі ж знаходиться і найбільший на Чорному морі та взагалі на Близькому Сході, сухий док для лінійних кораблів - дреднавтів.

Справа безперечної приналежності Криму до України кілька разів служила темою для численних докладів Українського Морського Генерального Штабу.

Головною тезою цих докладів була необхідність приналежності Криму до України, як головної підвалини панування великодержавної України на Чорному морі.

Так що треба зазначити, що те, що колись через недозрілість державної думки Центральної Ради, зайнятої більш соціалістичними експериментами, як будовою держави, було попущено відносно Криму, то з часом історично, силою реальних фактів життя повинно було направитись і почало було направлятись відразу: Національне військо, як носитель здорового державного розуму, хотіло відразу ще в березні - квітні 1918 року направити по військовому кримську справу. Кримська

група Запоріжської Дивізії полковника Болбачана швидким нагальним маршем, посунувшись поперед німцями, звільнила Крим від большевиків аж до Бахчисараю та околиць Ялти і вже мала намір подати руку Чорноморській флоті, яка тоді ціла стояла в Севастополі під українським прапором. Але це не вдалося, бо німецьке командування, опираючись на постанову - заяву Центральної Ради, примусило українське військо повернутись за Перекоп.

Українське Морське Відомство, базуючись на здоровому державному розумі, ніколи не дивилося на Крим, як на якусь окрему від України землю і не рахуючись із існуванням бутофорного кримського крайового уряду ген. Сулькевича, безупинно і неухильно провадило українську воєнно - морську політику на Кримі, розпоряджаючись чорноморською флотою в тій чи більшій мірі, що зрештою поступово все більше і більше допускало німецьке окупаційне командування.

Український прапор повівав теж і на всіх кораблях торговельної флотії, які тоді підтримували регулярні рейси між портами Чорного та Озівського моря і між всіма портами Криму.

19-го квітня 1918 р. (наказ по М. В. ч. 31) начальником оборони побережжя Кримського півострова командантом м. Севастополя призначено капітана II ранги Миколу Містникова з відповідним штабом. Далі головним командантом всіх портів Чорного й Озівського моря і командуючим флотою, згідно зі «Сводом В.-Морських Постанов» був призначений віцеадмірал Побровський.

21-го травня 1918 р. маємо слідуєчий наказ:

Наказ по Морському Відомству Української Держави ч. 6/069, 21-го травня 1918 р., м. Київ.

По наказу Ясновельможного Пана Гетьмана Всієї України капітан I ранги Михайло Остроградський призначається офіційним представником Морського Міністерства Української Держави до м. Севастополя для зв'язку з германським командуванням на Кримі по питанням, котрі торкаються: воєнних кораблів, транспортів і пароплавів, базуючихся на Севастополь, їх особистий склад, севастопольське портове правління, а також по всім воєнно-морським питанням на Кримі.

27-го травня 1918 року розпочато залічування до резерви в Севастополі старшин і підстаршин флоти, які не залишилися на дійсній службі.

Наказом по М. В. ч. 74 з 10 червня 1918 року контрадмірала Остроградського призначено в розпорядження головного команданта всіх портів Чорно й Озовського морей, а контр-адмірала Клочковського (перебуваючого тоді в Севастополі) призначено на його місце.

Наказом по М. В. 1 липня 1918 р. ч. 129/10 пояснюється, що всі старшини і підстаршини флоти, які заховані до ре-

зери Української Державної Фльоти можуть перебувати в Севастополі і взагалі на Крими всеодно, що на території самої України.

Представником Українського морського відомства в комісії віцеадмірала німецької служби Гопмана був капітан I ранги Карло князь Лівен, підвищений в капітани I ранги наказом по М. В. з 1 липня 1918 р. ч. 168 за заслуги в праці звязаній з працями цієї комісії. Комісія ця із воєнно - морських представників України, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини під головуванням віце-адмірала Гопмана займалась урегулюванням інтернаціональної навігації по Чорному морі і всіми справами звязаними з цим. Головне місце перебування комісії був Севастополь.

31 серпня 1918 р. був надісланий до Севастополя такий наказ по М. В. (ч. 377/132) :

«Всім старшинам Української Флоти забороняю носити погони, кокарди, нашивки, встановлені наказами Тимч. Російського Уряду від 16. 4. 1917, ч. 125 і 21. 4. 1917 р. ч. 150 і пропоную з 10 цього вересня суворо притримуватись форми одягу, оголошеної в наказі по Морському Відомству від 15-го липня б. р. під ч. 166.

Всім начальникам пропоную суворо слідкувати за виконанням зазначеного наказу.

Товариш Морського Міністра капітан I ранги Максимів».

Наказом по М. В. з 13 жовтня 1918 р. ч. 460/16 для виконання оголошується слідуєча постанова з ч. 15 Державного Вістника Законів :

На першотворі Його Світлостю Ясновельможним Паном Гетьманом всієї України написано: «Затверджую Павло Скоропадський. В Києві 10 червня 1918 р. Посвідчив в. об: Держ. Секретаря Ігор Кістяківський».

Ухвалена Радою Міністрів постанова про відпуск в розпорядження Міністра Морських справ з коштів Державної скарбниці авансу в сумі — 1.000.000 карб. на Севастопольський порт :

1. На утримання складу старшин — 300.000 карб.
2. Утримання портової адміністрації — 400.000 карб.
3. Найпотрібніші роботи в порті — 200.000 карб.
4. Утримання воєнно-морських шпиталів — 100.000 карб.

Підписано: Голова Ради Міністрів — Ф. Лизогуб.

Міністер Морських Справ.

Генеральний Бунчужний — Рогоза.

Товариш Морського Міністра, капітан I ранги Максимів.

В той же час в звязку із поступовою передачею німцями Україні решти чорноморської флоти «офіційному представнику Морського Міністерства Української Держави для звязку з імператорським німецьким командуванням на Крими» контр-

адміралові Клочковському надаються права присвоєні посаді Головного Команданта Порту.

Нарешті німці передали всю флоту і маємо:

Наказ по Морському Відомству від 11 листопада 1918 р. ч. 594/289 до Головного Морського Штабу, який починається так :

«Його Світлість Уснелельможний Пан Гетьман всієї України, Військ Козацьких і Державної Флоти в присутності своїй в місті Києві наказав:

1) для складання рахунків по комплектуванні кораблів особистим вкладом прийняти, як основу, прикладений при цьому бойовий розклад флоти.

2) впровадити в життя, прикладену при цьому, таблицю комплектації кораблів і штабів.

3) призначити старшин, священників і кондукторів до цієї комплектації — зараз же... і далі точка 4 торкається утримання особового складу.

Разом з тим мається нарешті, бо німці вже не стоять на перешкоді, перевести перше покликання до фльоти новобранців і тому наказом по В. М. 12 листопада 1918 р. ч. 609/300 по Головному Морському Штабові, оголошується штат учебного відділу новобранців флоти, причому завідуючому навчанням булавному старшині флоти надано права тимчасового команданта полку.

І наказом по М. В. від 13 грудня 1918 р. ч. 684/47 оголошується затверджена постанова Ради Міністрів («Державний Вістник» ч. 74, 24 листопада 1918 р.) про асигнування в розпорядження Морського Міністерства 23.944.780 карбованців для укомплектування чорноморської фльоти і приведення її в стан боєздатности.

Далі прийшли загально відомі події: самовбійче повстання проти Гетьмана і втрата не тільки Криму, але й державности та незалежности самої України.

Далі, як відомо, загально - політичні обставини склалися так для України, що Крим був від неї відрізаний.

З цього досить може сухого, але виразного переліку наказів, розпоряджень і асигнувань українського уряду по Морському відомству, яскраво видно політику українського уряду рахувати Севастополь з Кримом частиною України і поступово доходити до цього в дійсності, і якби не зміна загально - політичної світової ситуації, то безумовно, що більш як легковажна помилка Центральної Ради, що до Криму, автоматично була б направлена.

Разом із тим і митна політика Української Держави допровадила б до цього ж самого.

Микола Лебединський.

Стара війна

У старій «війни» інша кров та інші думки. Це люди з іншого світу. На їхніх душах тільки карбів, що тільки Бог їх читає. Молоде покоління, що родилось тоді, як вони міряли далекі дороги, тих карбів читати не вміє, ані того, що в них є.

Власні діти хочуть уже розказувати в хаті, на дорозі хлисти шапки не здимають, тільки так злегка рукою до криси і цигарка в зелених губах... Нема дисципліни!...

Так міркував собі колишній булавний Марко Крися, відпочиваючи на купі пахучої трави серед покосу.

— Двацять літ несли ріки воду в глибоке море, двацять літ заростали тернами шляхи на Україну, але в серці спомином горить ясний день, як на вівтарі Херувим...

Він устав і погострив поклепану косу. Коса засвістала в руках і при кожному помаху блискала в сонці синя, як небо, сталь і клала грубі валки. Робота кипіла в руках, бо вояцькі труди заправили душу до гарту праці. І праця сповняла душу спокоєм і визволяла від суму. А все такий той сум був і його вже годі було заглушити, бо він був уже часткою душі.

Крися не міг собі пояснити, як це сталося і коли минув той час. Наче вчора виходив з села на війну червоний, як калина і веселий, як ранок у літі. І ось уже два сини, як дубчаки і віддана донька.

Крилатий вітер розкинув пластами сивий чупер, руки обгоріли на сонці, як відземки, плечі погойдувалися сильно й рівно і свідчили вимовно, що колись носили ладунки й тащили незраз у наступі цілий кулемет...

Крися любив працю на самоті, гурту не любив. Тільки лю-

В лютім минулого року помер у Празі один з найбільших українських письменників і поетів нашої доби **Спиридон Черкасенко**. Він походив з Херсонщини і був професором. На літературнім полю виступив ще задовго до світової війни і революції і вже тоді став загально відомим. Напр., Його песа «Про що тирса шелестіла» займає поважне місце в ряду класичних творів українського театрального письменства. Між іншим ця песа відома і в Буенос Айресі, бо її не раз відігравали аматорські гуртки місцевих організацій. Не менш досконалі та глибокі змістом Його інші песи, як рівнож поезії.

В останніх роках свого життя Покійний повернув увесь свій глибокий талан на службу ідеї Української Монархії, вбачаючи в ній єдиний дороговказ до кращої будучини українського народу. Його вірші “In Hoc Signo Vineaes”, «Гетьман» та інші багато гетьманців знають на пам'ять. Вони деклямуються майже на всіх святах гетьманських організацій по всьому світі.

Пам'ять Його нехай буде вічна між нами!

бив свої думки, що несли його в минуле й викликували образи світлих днів.

Але приходили дивні хвили, що він раптом ставав серед праці і тужно глядів кудись під сонце, в далекі простори. Втомлені очі ловили в далечі дивні мерехтіння і він вслухувався в шуми ліса і греблі на ріці і тоді щось давило в грудях. Тоді оглядався стурбовано довкола себе, чи хто не підслухує його голосної розмови з собою, чи не підглядає його дивних рухів.

Любив дивитися на молодь, що дуріла юним дурманом, але

Др. Осип Назарук, державник - патріот і невтомний працівник на українській ниві, помер 31 березня 1940 року на вигнання в Кракові на 56 році життя.

Покійний, як і більшість Його сучасників, дійшов до державницько - конструктивного способу думання важким шляхом власного досвіду. — Хоч змолоду приймав участь в соціалістичному рухові, Він в зрілих літах, ставши на шлях монархізму і державництва, спричинився до їх розвитку

та зміцнення, як мало хто з Його сучасників. Як талановитий журналіст, Він також прислужився своєю невтомною працею українській греко-католицькій церкві.

За життя був Міністром урядів У. Н. Р. і З. У. Н. Р., пізніше редактором гетьманської «Січі» в Чикаго, потім «Америки» в Філадельфії, і під кінець життя «Нової Зорі» у Львові.

Полишив де кілька великих історичних оповідань високої художньої вартости, як рівнож книжку дуже цінних споминів з революції на Великій Україні і величезну скількість публіцистики на всі біжучи теми українського життя.

Вічна Йому Память !

не міг стерпіти її нахабности й легковаження. Вона не мала ще ніяких карбів і не розуміла світа, а він же ж історію пережив. Тому любив самоту, бо не мав своєї рівні. Тільки час до часу кидав усю роботу лоском та їхав до Гринька Пнівчука, що був також булавним і згадували Четверту Золочівську Бригаду. Їхав за десяте село, а Пнівчук також приїздив з товариством на Маркове широке подвіря. Відчинялися комбатантам нові ворота і оба булавні цілувалися, як найрідніші брати і ціле товари-

ство сиве і вусате молодніло й реготался, а потім поважно входило в хату, як перед нарадою армійський штаб.

Потім сідали за столи, їли «менажу» й попивали солодким варом, яблочним вином, або вареним медом і згадували минуле... І ясніли їм чола, як згадували Чортків, Камянець, Староконстантинів, Житомир, Черняхів, Коростишів і золотоверхий Київ і жовтоблакітні прапори на Думі і на Свято-Софійському Соборі.

І супилися їхні чола на спомин підлого підступу Денікіна й сумного відвороту. Бесіда плила, як гірський розіграний потік, поки врешті не співали півні і блідий досвіток заглядав у вікна...

А тепер Марко був самий, а перед ним море шовкової трави і сонце в перлових росах, а за ним: покоси... покоси... покоси... Коса летіла зі свистом у траву, а він кричав:

— Вістун, Нитка, де ваш кріс? Га!? Що то вже кріс треба за вами носити?... Ов, пани!...

Вістун Нитка червонів, як мак, бив у дах, робив оборот і зникав.

— Десятник Вахняк — сюди!

І прибігав десятник, запятки вбивалися муром у пісок і він витягався, як струна...

— Виберіть собі добрих хлопців і підете на розвідку. Але вважати! Чули?

— Приказ, пане булавний!

— Відійти!...

— Відійти, відійти, відійти!... І все раптом розплилося, мов вітер звів.

І не міг булавний Марко Криса зрозуміти того, що тепер кругом нього діється. Тоді було одно слово: приказ! І від нього люди ставали невмолимою машиною, що робила роботу, гори перевертала, границі розсувала. Одно маленьке слово: позір! рівняло в одну лаву тисячі людей, без найменшого шесту, без протесту. І все робило роботу до найменшого цвяшка в чоботі стрільця. Одно маленьке слово... і гриміли гармати й летіла житами розстрільна й гуляла кіннота полями й кресав сталеву пісню кулет... Одно слово едало тисячі людей в одну масу, що як велитень, двигалась і йшла без вагань до мети.

! — А нині?...

І Криса сіпнув і затяв гнівно косою в густу кучугуру грубої, соковитої трави...

Нині треба на те тисячів газет, віч, нарад, дискусій... Щоб зібрати гроші на ціль, треба аж забави, буфету, фантової льотерії. А колиб так одне слівце: приказ!... і гроші посипалися б на стіл, без балаканини!

— Ех, якби ще воскресло те маленьке слово!... — думав старий булавний у своїй вояцькій голові.

То він крикнув би під небо на весь ріст: позір! І зашуміла б праця... І не було б голодних інвалідів і в селах і містах стануло б усе під прапор праці і не було б валюхів і злодіїв і хтось знав би, що то є те маленьке слово: приказ!...

З міста приїхали сини з набором для кооперативи, Федір приніс лист.

— Тату, кланявся вам Пнівчук і передав лист.

Криса кинув косу на бік і мовчки дивився на сина.

— Скажи но мені сину, чи той Пнівчук з тобою разом вівці пас? Ти знаєш, дурню, хто то є Пнівчук?

— Таже знаю, той що до вас приїздить.

— Ніякий Пнівчук, дурню, а пан булавний, розумів? — закричав Криса на все поле. Давай лист!

Дрижачими руками узяв від сина синю коверту з поштовою штампілею, розтяв ножем, сів на зовялу траву і зачав читати:

Дорогий Марку і пане булавний!

Минулого року я гостив тебе у своїй хаті і ділилися ми хлібом і словом. Я не буду тут до Тебе багато писати, бо моє поле кричить. Робота йде на команду і часу в мене небагато, але я вже заповідаю, що ми, стара війна, ще кілька нас живих є, їдемо до Тебе на святого Івана в гості. Кватирмахів до Тебе не буду посилати, бо знаю, що в Тебе і хата широка і стодола. Вістуни Вурдейчук, Гишка і Попович дістали приказ.

Решта старої війни жде.

Здоровлю щиро Гринь Пнівчук, бул.

Криса усміхнувся задоволено, зложив лист і сховав у кишеню, як дорогоцінний дарунок. Сонце скочувалося поза Ротунду, холодний вітер дихнув від ріки. Серед неба вбрався в срібло блідий місяць. Марко погострив косу і пішов ручкою посеред трави, як колись ішов бундючно перед сотнею в такт. Йому здавалося, що чує їхні кроки...

— Ходом руш!...

- Гуп! гуп... гуп!...
— Позір! В право глянь!... Позір!...
— Спочинь!...
— Шах, шах, шах... шах!...

І пісня йде, аж гай гуде! Шах... шах... шах... шах!...

Коло млина яворина
Зацвила калина —
Навчилася в саду спати
Молода дівчина...

— Шах... шшах... шах!... — свистала в траві коса. Піднімалась і падала з розгоном. А в булавного Криси ішли за тамбором думки... В червонім зареві сонця блискала коса як шабля в парадному марші...

— Я їм двері отворю, від серця і від хати дам ключ золотий! — говорив сам до себе Криси і руки його пружилися, як сталеві підойми.

— Я їм постелю під ноги цю шовкову траву. «Траво шовкова, стелися їм під ноги, щоб було м'яко їм ступати по моїм подвірю, по моїх помостах у хаті, бо то гості, яких уже мало!... Стелися траво зелена, бо їх слова будуть падали на мій стіл і на шовкову ряску і з твоїм насінням у землю підуть, як у скарбонку!...»

Широкі плечі збирали росу вечірню в повісняну сорочку, місяць стояв на синій канві у сріблї й золоті. Десь у житах черкав захриплим басом деркач.

З вогких покосів курився ладаном запах покосів...

Узяв косу на плечі і йшов по стерні домів.

І в душу булавного Марка Криси злітали спомини далеких літ — такі легкі й ясні, як святоїванські вогні...

МЕГАФОН І РОСІЙСЬКИЙ МУЖИК

Недавно до одної відомої місцевости на Сибірі завезли большевики мегафон (голосник), щоби забити баки голодним мужикам, мовляв, глядіть, як то ми большевики чуда потрапимо, будуємо такі машини, що самі говорять. Мужики хитро оглядали мегафон, а один виступив і питає: — Що воно таке? — То така машина, що коли до неї говориш, то буде чути на всю околицю. — Якто, буде чути в другу губернію? — Не тільки в другу губернію, але навіть до самої Москви. — А за гряницю також чути? — питає хитрий мужик. — Очевидно, навіть в Америці, — відповідає большевицький достойник з тріюфом. Мужик вже не питається більше, а тільки приступає до мегафону і кричить що сили:

— Рятуйте! Рятунку!!

Гетьманська Спортова Дружина

Зореслав.

БОРІТЕСЯ

Борітеся! — сказав Пророк;
Завзято, мужно всі боріться
Хоч вас лише малий гурток,
Хоч ворог ваш — пекельний смок,
Ви не лякайтесь, не коріться!

Не піддавайтесь у борні!
Незломних доля спомагає;
Лише характери сильні,
Лише відважних у війні
Побіда лаврами вкриває.

Вас ворог стримає на час,
Та знищити на все не зможе!
Лише борітеся всі нараз,
Борітеся, — закликаю вас,
Борітеся, правда переможе!

Гетьманська Спортова Дружина підчас перерви між вправами на власній спортивній площі.

ТРИЗУБ

Гербом Соборної України є тризуб, уживаний вже за Володимира Великого й Ярослава Мудрого, як знак української держави. Через довгу політичну неволю України пам'ять про нього затерлася і аж у 1917 р. з відновою української держави, здобув собі знову тризуб признання серед своїх і чужинців. Саме символічне значіння тризубу пояснювано всіляко. Французи казали просто, що «це знак свободи». Німці товкували собі ріжно: одні, що це вила — знак поганського морського божка Нептуна, другі, що це Святий Дух у виді голуба, інші, що це герб св. Володимира, та знов, що це зображення так званого трисвічника в Софійській церкві у Києві або, що це образ старохристиянської триєдиної церкви. Москалі вважали тризуб за два злучені зі собою «В» з буквою «І» по середині, а петлю під тим знаком за букву «О» і відчитували тризуб: «Володимир Великий і Ольга».

Ріжні українські досліди над походженням і значінням тризуба не дали досі певних вислідів. Для українців цей герб української держави просто значить: «Україна Володимира Великого». Герб України заховався на старих грошах з часів Володимира і Ярослава Мудрого, так що він є тісно зв'язаний з тисячеліттям української держави і з історією політичного визволення України.

Пані Марія Л. Тлалька

ПОДЯКА

Стверджуючи невинний розвиток Гетьманської Спортової Дружини, Команда і Членство її на цьому місці підкреслює, що він був би неможливий без теї широкої матеріальної і моральної підтримки яку Дружина одержувала від пані Марії Л. Тлальки.

На цьому місці висловлюємо пані Марії Л. Тлалька гарячу подяку з щирими побажаннями щастя та успіху в праці.

Команда Гетьманської Спортової Дружини.

ДУХ МОЛОДОСТІ.

Молодість це не лише доба в життю людини. Це не справа рожевого лиця, червоних уст чи гнучких колін. Молодість є стан волі - хотіння, властивість уяви, сила почувань, свіжість глибоких джерел життя.

Молодість означає перевагу смілости над боязливістю, гону до пригод над бажанням спокою. І цього часто буває більше в людині п'ятдесяти літ, ніж двадцяти.

Ніхто не старіється лише самим фактом прожиття певної кількості літ. Старіється в міру втрати ідеалів. Роки кладуть зморшки на тіло, а втрата завзяття (ентузіязму) вялить душу. Схиляють людині голову і пригашають дух не так довгі роки, як турботи, сумніви, брак певности себе, страх і зневіра.

Чи в шістьдесять чи в шістнадцять літ в кождім серці існує любов до прекрасного, здібність любитись зорями і річями та ідеями так само високими, безстрашний виклик дійсности, нестримна дитяча тяга до невідомого і негасима радість життя.

Ти такий молодий, як твоя певність, такий старий, як твій сумнів; такий молодий, як твоя віра в себе, такий старий, як твої побоювання; такий молодий, як твоя надія, такий старий як твій скептицизм.

В середині твого серця є щось як радіюва станція. Поскільки ти відгукуешся на хвилі краси, надії, радості, смілости, величі і могутности, що йдуть від землі, від людей і від Безконачности, постільки ти молодий. Коли ж твое серце покривається снігом зневіри (песимізму), тоді ти старий і нехай Бог змилується над твоєю душею.

Ф. Крейн.

КАСЬЯН І МИКОЛА

Жили колись праведники Касьян і Микола. Ось і задумав Господь покликати їх до свого престола. Надягнули вони білі хітони й пішли. Як ось побачили вони на ріллі хоровиту жінку, яка пораяється біля рало: не може його з землі витягнути.

Микола й каже до Касьяна:

— Ходімо... поможемо. Бач, сердешна, змучилася.

А Касьян відповідає:

— Ой, що ти? Таж білі хітони забрукаємо. Як же ми станемо перед ясні Божі очі?!

— Нічого, Господь простить, — зате добре діло зробимо, — каже Микола й пішов. Допоміг жінці витягнути рало, а при тім хітон свій землею закаляв.

Жінка кланяється Миколі, сердечно дякує — й звеселилося серце в Миколі, що жінку порятував. А Касьян, бачучи його брудний хітон, лиш головою похитує.

Ось і стали вони перед престолом Всевишнього.

— Наближтеся до Мене, — сказав Господь. — Обидва ви милі Мені й від нині будете святими. Дякую тобі, Касьяне, що зберіг чисту одежу — Мене вшанував. Будуть за це святкувати тебе кожні чотири роки по разі. Тобі ж, Миколо, ще більше дякую за те, що зберіг ти чистоту серця й любови до ближнього в ньому не згасив. Будуть святкувати тебе двічі що року.

І зрозумів тут Касьян, що чисті помисли й добрі діла миліші Господеві, як біла одежа.

ХЛОПЕЦЬ І ДОЛЯ.

(Байка)

Хлопчик заснув на краю глибокого провалля. Проходила повз нього Доля, розбудила його й сказала:

— Прокинься й подивись, яка загрозувала тобі небезпека. Я врятувала тобі життя, але наперед будь обережнішим. Якби ти впав і вбився, то сказали б люди, що то Доля винна. А при чім же я тут? Винна лиш твоя необережність...

Ляфонтен.

ГУСАК І ЖУРАВЕЛЬ.

(Байка)

Плавав по ставку гусак і герготав сам до себе:

— Нема то птаха понад мене! І по землі я ходжу і по воді плаваю, й у воздуху літаю. Нема на світі такого другого птаха, як я!

Почув це журавель і каже до гусака:

— Нерозумна ти птиця, справжній гусак! Чи ти можеш так плавати як щупак, бігати як олень і літати як сокіл? Ліпше одне вміти, та добре — ніж усе, та погано...

3 ЖИТТЯ ГЕТЬМАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕТЬМАНСЬКИЙ ГУРТОК В УРУГВАЮ

У неділю, дня 15 грудня 1940 р., за почином ініціативної групи відбулися Установчі Збори Союзу Гетьманців Державників в Уругваю. Збори були уряджені в столичнім місті Монтевідео при вул. Валеряно 709 у хаті п. І. Топольницького. Помешкання нашого земляка було відповідно прикрашене. На стіні на синьому тлі красувався золотий тризуб-символ держави нашої, а також портрет Ясновельможного Пана Гетьмана Павла в гетьманським традиційнім убранню з українським та уругвайським прапорами по боках. На стінах висіли портрети українських діячів борців за державність і волю українського народу.

О годині 3-ій п. Топольницький проголосив збори відкрити давна не людили; а не любили тому, що не розуміли. Заснуватими та запропонував відспівати «Боже послухай благання», що і було виконане присутніми з великим душевним піднесенням. На голову президії зборів одногосно покликано п. І. Топольницького, а на секретаря п. С. Васьтовського.

Після цього п. С. Васьтовський відчитав привітання та листи від земляків з провінції і повідомлення від тих, хто не міг прибути, що духом вони з нами.

Вслід за цим Голова Зборів виголосив дуже палку промову, а після нього виступив цілий ряд промовців. Всі вони аналізували невідрадні положення народу нашого на Рідній Землі, і вияснювали причини, чому наш великий народ, що був в історії найбільш могутним та культурним на Сході Європи, дійшов до такого занепаду. Ворог використовує багатства нашого краю та вціплює в душу розбрат і ненависть до всього рідного, як рівнож зарозумілість і взаємне недовіря. Щоби вийти з цього стану, потрібна одностайна організована боротьба, оперта на кращих славетних наших традиціях. Таку необхід-

ність виходу з тяжкого положення народу нашого усвідомили собі 22 роки тому назад наші кращі сини землі хлібороби, котрі на своєму зїзді 29. квітня 1918 року одноголосно признали Гетьманом всієї України Павла Скоропадського нащадка Гетьманського Роду; того Роду, котрий століття пережив в гуші московського режиму, але свого рідного народу не цурався, бож Рід цей жертвував великі суми на уфундування українських інституцій. Не відцурався свого рідного народу і Гетьман Павло Скоропадський, бо в критичну хвилю Української історії перетворив довірений йому 34 корпус на «1-й Український» і поставив його до розпорядимости своєї батьківщини. Але не оцінили показаної Гетьманом дороги до кращої будучини, зарозумілі, виховані в ідеях ворогів-окупантів, українські інтелігенти анархічного ества, котрі уневажнили українську суть і підняли народ до братовбивчої війни. Цим занастили свою Батьківщину, завели народ ще в гіршу неволю тай самі себе згубили.

Все ж шлях до волі і кращої будучини залишається той самий — це поворот до традицій. А тому по цілому світі наші чесні, солідні люди - патріоти обєдналися в Союзи Г. Д. і підпорядкували себе під гетьманську булаву.

Взагалі всі промовці приходили до того висновку, що тільки гетьманська державна ідея виплекає з нас могутний державний народ на Рідній Землі, бо поки стояли у проводі нашого народу князі та гетьмани, Україна була вільна і могутня держава і народ жив у спокою та добробуті, а коли переходили на манівці чужих ідей, держава наша занепадала, а народ ставав рабом.

Після дискусій збори одноголосно прийняли такі постанови.

1. Схиляємось перед тінню генерала Артїгаса, фундатора Уругваю і всіх героїв, котрі ціною свого життя добули свободу нашій новій батьківщині, що дала нам притулок в скрутний час нашого лихоліття.

2. Одиноким правним представником українського народу визнаємо Гетьмана Павла Скоропадського і прирікаємо Йому вірність, послух і допомогу в Його праці для визволення України з неволі і відновлення Української Держави зі столицею в святім золотoverхїм Київї.

3. Щоб зробити все, що в наших силах для визволення Батьківщини і поліпшити наш стан в гостинній республіці Уру-

Група гостей на Святі Ялинки 12. 1. 41. в домівці С. Г. Д. «Плуг та Меч», на чолі Голова Чеського Клубу в Бс. Айресі п. Рікка.

гваю, об'єднуємось в гурток С. Г. Д. в Уругваю. Життя Гуртка регулюється статутом «Військового Товариства Запорозців». Членська вкладка виноситиме 50 центів місячно.

Для провадження діяльності Гуртка збори одноголосно обрали Управу і Контрольну Комісію та намітили план діяльності на 1941 рік.

Відспіванням гімнів українського та уругвайського і бадьорими вигуками «Слава Гетьманові!» збори закінчено.

Управа Гуртка: Голова — Т. Літошенко; Секретар — С. Васьтовський; Скарбник — І. Топольницький.

Адреса: Teofilo Litochenko, Av. da Costanera 4516, Malvin, Montevideo, R. O. Uruguay.

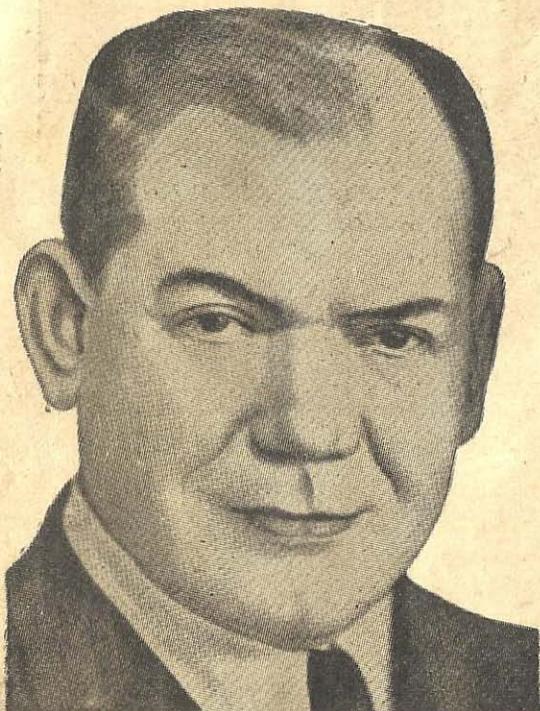
На орган С. Г. Д. «Плуг та Меч» зложили жертви:

В. Голопапа — — — \$ 1.—	Ю. Бондарчук — — — « 0.50
О. Галушак — — — « 1.50	Г. Р. — — — « 0.25
Р. Левітів — — — « 1.—	С. Васьтовський — — « 1.—
Т. Літошенко — — — « 2.—	І. Топольницький — « 0.50

На пресовий фонд видання «Плуг та Меч» зложили:

Пані Марія Крук — \$ 160.—	Федір Дубина — — « 3.—
Інж. І. Андрущенко « 50.—	Борис Лихопой — « 3.—
А. Білопольський — « 25.—	Тим. Гринчишин — « 1.—
І. Чередниченко — « 25.—	Степан Іванець — — « 2.—
М. Симоненко — — « 20.—	Вал. Дроботенко — « 3.—
Павло Дудниченко « 5.—	Хруник (Канада) — « 6.85
Дмитро Щерба — — « 3.—	

АЛЬФОНС ТЛАЛЬКА †

Дня 16 червня минулого року упокоївся великий чеський патріот - громадянин **Альфонс Тлалька**. Покійний прибув до Аргентини в молодих літах і впертою працею, як рівнож завдяки ретельності і шляхетним рисам свого характеру доробився до поважного маєтку, якого ніколи не шкодував для національної справи. Завдяки Його праці і жертвенности повстав місцевий «Чеський Клуб» і здобувся на свою власну відповідно обрих-

товану домівку в одній з найліпших діляниць міста.

Вважаємо своїм обов'язком присвятити Його пам'яті ці рядки, бо за життя Він відвідував усі наші підприємства, на кождім кроці виявляв щирю приязнь і повне зрозуміння до українців і був одним з найщедріших жертводавців на цілі Союзу Г. Д. «Плуг та Меч».

Вічна Йому Пам'ять.

Група учасників у святі ялинки. —
Сидять: п. І. Андрущенко, пані М.
Андрущенко і пані М. Чередниченко

ДОПИС ІЗ ЧАКО

Коли до цього часу на території Чако гетьмансько-державницький рух не проявлявся активно серед української колонії, то помилковим було б думати, що всі українці в Чако цьому рухові ворожі; причини тому є інші.

1) Людей з освітою українців-колоністів в Чако дуже мало, а до того люди живуть не селами, як в Україні, а розкидані по полю на своїх лотах. Щоб зібратися людям одної думки, треба часом їхати кількадесять кілометрів.

2) Загал, малограмотні читачі задовольняються нісенитницями «Старого Хруня» зі «Світла», тим більше, що цей комуністичний тижневик розсилається, як тут де-хто висловлюється, «за дурно». Свідоміші національно колоністи читають «Укр. Слово» і зрідка «Наш Клич». Останній почав занепадати ще з того часу, як Чаковські філії відвідав лідер ОДВУ з Буенос Айресу п. Приймак. Коли люди його побачили, а пізніше дізналися про його шахрайства, а ще пізніше хоч і стало відомо, що його викинули, то це не допомогло і довіря до того руху впало.

В 1939 році колоністи в Чако мали нагоду познайомитись з інж. І. Андрущенко, який тут перебував службово. Коли

стало відомо, що він українець, то до нього зачали навідуватись земляки-колоністи, зразу несміливо, а потім все більше і часом проводили з ним цілі ночі, закидаючи різними запитами та просячи порад з ділянки агрономії, права, набуття гожанства і т. д.

Не зважаючи на втому від цілоденної праці в лісі, п. Инж. Андрущенко всім давав вказівки і поради, як людина дійсно освічена, що пережила і переболіла всі чвари і руйну, і не зневірилася.

Давались часами запити земляками про Рідний Край, про те хто може вивести Український народ з його недолі. Між подібними запитами Українці на л. 12-й познайомились ближче з ідеологією Гетьмансько - Державницького Руху, якого до недавна не любили; а не любили тому, що не розуміли. Заснувалася філія С. Г. Д. в Чако. Вона своє існування завдячує короткому перебуванню тут п. Инж. І. Андрущенка, а завдячуючи Управі в Бс. Айресі, маємо змогу користатися часописами і журналами Гетьмансько - Державницької ідеології з цілого світа, з чого черпаємо знання й бачимо, що в цім напрямку працюють найкращі сини українського народу. Всі часописи і журнали котрі отримує наша філія через посередництво Гол. Управи С. Г. Д. в Бс. Айресі є безумовно цінні й багаті змістом, а зокрема журнал «Нація в поході», як також «На відсіч». «Листи до братів хліборобів» для читача відкривають правдивий світогляд; бажано щоб «Листи» прочитав кожний Українець.

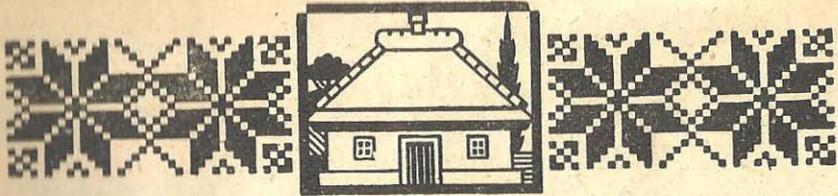
Праця місцевої філії провадиться поступенно, без галасу, не виходячи поза рамки можливости однак звернула на себе увагу всяких «істів», а тому стали накидатись на нас всілякими брехнями таї анонімними листами ще й з погрозами, за що ми противникам нашим тільки вдячні, бо без боротьби найкращий борець не має вартости!

Всім Гетьманцям - Державникам і прихильникам отсим, засилаємо привіт, а Я. В. П. Гетьманові Слава і Многая літа !!!

Стратон Черній.

На хрестинах доньки п. П. Колінського зібрано на пресовий фонд «Плуг та Меч»:

Панас Колінський	— \$ 3.—	Никифор Корда	— — « 1.—
О. М.	— — — — « 0.50	Роман Хронюк	— — « 2.—
Яким Кубай	— — — « 5.—	Пел. Галайчук	— — — « 1.—
Олекса Романюк	— — « 1.—	о. Тихон Гнатюк	— « 1.—
Василь Дацюк	— — « 1.—	Стратон Черній	— — « 2.50

Дотепи

КЛЯСОВА САМОСВІДОМІСТЬ

(3 листа)

Карл Маркс своїм безсмертним трудом под названнем «Капитал» положил основи научного социализма, который впоследствии был осуществлен гением Ленина и нашего великого любимого вождя товарища Сталина.

(З советської політграмоти).

В Стоянові піднявся одного дня великий переполох. Зателефонували з Радехова, що їде якась надзвичайна ревизія і щоб була на станції готова для неї фіра. Боялися всі: члени ревкому оглядалися, чи не попустився хто з них якого небезпечного ухилу, голова сільради тремтів зі страху, щоб не пришили йому якої буржуазної минувшини, і не запакували, як його попередника, а за народ і говорити нічого: ніяка комісія нічого доброго не привозила, — ануж зачнуть знову виловлювати людей, як зайців, стріляти та пакувати до Сибіру!

Мене призначили за фірмана. Я не противився, — най буде воля Божа, — попрощався з жінкою та дітьми і поїхав на станцію.

З потягу вийшов комисар і зачав питати за головою сільради. Коли побачили, що він оден, стало якось лекше на душі. Навіть горбатий ніс та окуляри не виглядали такими страшними. Він сів на фіру і казав везти себе до школи. У школі зачав лякати дітей всякими словами про риволуцію, контрериволуцію, буржуазію, колективізацію і всякі інші річі. А потім зачав загадувати дітям загадки. Спитав одного хлопця, кого треба

вважати за батька соціалізму. Той не знає. Спитав другого, — також не знає. Питає третього, а той каже: — В чій хаті вродився, той йому й батько. — Знову не розгадав, і комисар уже роззлостився. Крикнув на нього «Садись балван!» і питає слідуючого, хто написав безсмертний «Капітал». А хлопчина був полохливий, Тимка Брусника син, закліпав очима і сказав крізь сльози, що він не писав.

Тут комисар став зовсім лютий і зачав гримати на учительку, що вона немає ані трохи клясового самосознання. Я стояв коло ганку і все чув тай гадаю собі, відкіля вона бідна його матиме, коли, як зайшла йомуна ані сотика платні не дістала, лише бігала з відром від хати до хати, щоб дав хто трохи бараболі.

Вискочив комисар зі школи і вже сідав на фіру, як підійшов голова сільради. Комисар зачав йому вимовляти, що його село ніц варте. Такого, каже, він ще нігде не видів і не чув, що би хтось йому сказав, що не писав «Капіталу». А голова сільради, хоч і боявся, але взяв хлопця в оборону. Сказав, що він знає його батька, і що хлопець є чесний; коли він каже, що не писав, най товариш комисар повірят, же він дійсно того не робив.

Комисар казав мені скорше їхати на стацію, щоб не запізнити потягу, а голова сільради побіг за возом.

На стації вже всі на нього чекали: начальник стації, залізничний жандар Гепевуй, міліціант зі села, Голова ревкому Цапко з обома членами, і надбіг також голова сільради. Комисар зачав до них промову. Трохи їх усих хвалив, а трохи бештав і казав, що українська буржуазія в спілці з польськими панами обсіла український народ, гнобила його і визискувала. Бідний хлоп працює ціліський рік, а користи з того не має жадної, бо все мусить продати буржуазії, а купувати також у неї, і вона дерла з нього три шкури, і народ став дуже темний. Казав, що як винищимо всю українську буржуазію, тоді настане щасливе, радісне, і веселе життя під опікою отця народів любимого, ясного, мудрого і дорогого товариша Сталіна. Такого, каже, вже більше не може бути, бо це, каже, прецінь ганьба, що якогось там Брусника хлопець не знає, хто писав «Капітал», щей запевняє, що він того не робив.

Товариш Цапко ще за Польщі тікав до Росії. Тут він показав, що він на тих річах також розуміється. У відповідь він ска-

зав, що дуже скоро увесь народ, який залишиться, матиме не тільки самосвідомість, а навіть класову чуйність і політграмоту. А радісне життя вже приходить, а що ся тичить Брусника, то він вже давно його має на оці, бо той шкідник щось дуже мовчазний і дивиться зпід лоба.

Саме підійшов потяг, і комисар відіхав.

Цапко на другий день посадив Брусника і його хлопця до арешту при ревкомі, а сам написав папер до Львова. Від писарчука люди потайки довідалися, що він писав таке: «Мильдую послушне, жим затримав старого Брусника і його сина за контриволоцію. Ведлуг того, що хлопець признався, що то він написав «Капітал», а батько признався, що йому помагав, прощу назначити меру наказанія, евентуально чи доставити їх до Львова. Предсідатель ревкому Цапко.

Ніхто не знає, що на те прийшло зі Львова, тільки Брусник і хлопчина зістали випущені, і до сего часу ніц їм ся не стало.

Переповів А. Барабулька.

Цікавий.

— Ну, Івасику, тішся, бузько приніс тобі сестричку — не хочеш її побачити?

— Ей ні, тату, на сестричку я не цікавий — я бузька хотів би видіти.

Добрий дім. *

— Ваша синова, мамуню, як чую, походить з доброго дому.

— Ей дім то не дуже вже добрий, але коло нього є гарна незабудована площа.

Подібний *

— Доброго здоровля, Микола! — кличе Степан. — Кілько разів я тебе бачу, то все пригадується мені Іван.

— А що, чи я до Івана такий подібний? — питає Микола.

— Ні, тільки Іван також ви-нен мені 5 пезів.

Добрий син.

— Маєш діти, господарю?

— Та маю одного сина.

— А курить?

— О, він у своїм життю ще не мав тютюну в руках.

— То дуже добре. А не?

— Лиш молоко.

— То мені подобається. А ходить по ночах?

— Ніколи. Сидить дома як день так ніч, а спати йде з курми.

— О, то добрий син! А скільки має літ?

— Та вже три місяці минуло.

Споріднення в комуні. *

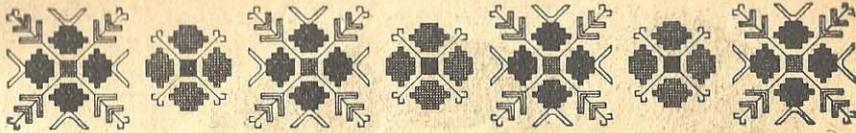
— Чи цей товариш ваш кривняк?

— Це третій чоловік другої жінки мого першого чоловіка.

Точно. *

— Чи далеко йдете?

— Ні: лише туди й назад...

Діточий куток

Два півники, два півники
Горох молотили ;
Дві курочки, дві курочки
До млина носили ;

Цап меле, цап меле,
Коза насипає,
А маленьке козинятко
На купу згортає.

Муха місить, муха місить
Комар воду носить,
А сорока білобока
На весілля просить.

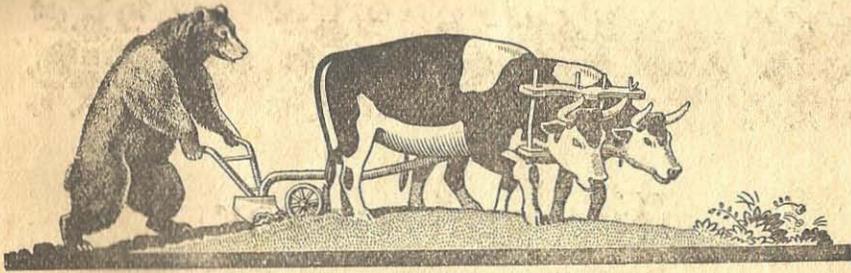
Зібралися чесні гості
Пють вони гуляють
Горобчики молодчики
На скрипочку грають.

А ворони, старі жони,
Пішли танцювати.
Злетів крук, захопив дрюк —
Пішов підганяти.

Дзелень бом, дзелень бом !
Загорився кицін дом.

Біжить котик із відром,
Заливати кицін дом.

Ой не знала удівонька, як на світі жити,
Та найняла ведмедика за плугом ходити,
А зайчика маленького воли поганяти,
А вовчика сіренького ниву засівати,
А їжачка працюючого передні водити,
А лисичку - молодичку обідать носити.

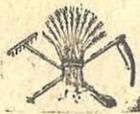

Гоп-гоп! Гу-ту-ту!
Вари кашку круту,
Підсипай молока,
Нагодуй козака.
Як діждемо літа,
Та нажнемо жита,
Поставимо в копи,
Та вдаримо в голи.

Танцювали миші
По бабиній хижі!

Стало бабі за танець:
Ззіли миші буханець.

Господарські поради

ЯК КВАСИТИ КАПУСТУ НА ЗИМУ.

Коли хочемо мати гарну, білу капусту, треба вибирати лише білі тверді головки. Перекраяти їх на половину, обідрати з верхніх листків і викроїти зі середини качан. Опісля шаткувати як найтонше. На три копи капусти взяти два фунти соли й посолити. При соленню додати до капусти трохи кмінку. Цю посолену капусту накладати в суху бочку, вперед добре виварену, найліпше в дубову, а спід вистелити чистими обідраними капустяними листками. Хто хоче мати ще смачнішу капусту, може перекладати її малими, квасними яблуками й сильно вбивати деревляною довбнею. Чим сильніше капуста вбита, тим краще держиться. Згодом прикрити капусту кружком, притиснути каменем і поставити в теплім місці. По тижневі, коли наверху зберуться баньочки піни, треба зняти камінь і кружок, зібрати старанно всю піну, пробити капусту аж до споду остро затесаним патичком, щоби з неї виходила гірч, а кружок і камінь старанно обмити й відставити. По кількох днях знову зібрати баньочки піни, прикрити капусту куском чистого полотна, на це покласти кружок і притиснути каменем. По десяти днях треба бочку з капустою винести до пивниці, а по двох - трьох тижнях капуста буде вже квасна й можна її уживати. Полотно, кружок, камінь і стіни бочки зі середини вгорі треба старанно обмивати принайменше раз на тиждень.

ОГІРКИ КВАШЕНІ ЗА ДВІ ДОБИ

Здорові, зелені огірки сполокати в зимній воді, повтинати їм з обох сторін верхки, щільно уложити у великому горшку, в слоїку або добре випареній діжці, додати зубець часнику, прикрити вязкою кропу й заллати посоленою водою і житним борщем (три чверти літри води і чверть літри борщу), та поставити над теплою кухнею. За дві доби будуть огірки сквашені й добрі до вжитку.

ЯК КВАСИТИ ОГІРКИ НА ЗИМУ.

Огірки на зиму треба квасити тоді, коли вони є найкращі. Вибирати зелені без плям, подовгасті, й зібрані в суху пору. Обтерти їх на сухо, укладати не обтинаючи кінців, у дубову бочілку зі шпунтом. Бочілку треба спершу кілька разів випарити. Дно бочілки вистелити дозрілим кропом, а й огірки перекладати кропом додаючи трохи вишневого й виноградного листа, кілька головок часнику й кілька куснів очищеного хрону. Так уложені заллати перевареною зимною водою зі сіллю (пів фунта соли на копу огірків) і поставити в пивниці. По кількох днях доллати перевареної й встиглої води, бо трохи вода завсіді обуває, відтак зашпунтувати бочку й обі-

*Антовік*⁷²

їхні смаки. На кілках іміах можна бочку на рівному місці троха пока-
дати, щоб кілки рівно вставилися.

У той самий спосіб можна вкласити каліфори (цвітну капусту) й морк-
ву, але її треба згоря обжарити й тоненько пошаткувати.

Можна також вкласити разом моркву з огірками, або каліфори з огі-
рками.

ДОМАШНІ ДРІЖДЖІ.

Підготувати й заварити дев'ять барабоць, досить великих. Відцідити воду, скляничку шкварчати через сито, додати пів літри пшеничної муки, дві лож-
ки добрих склепових дріжджів, розтерти (в більшому горшку) й поставити
в теплу місці. Там вони підростуть. Тоді береться половину з них до пе-
чурки пшеничної чи чого іншого, з горня (около три і пів літри) муки, а до
другої половини додати знову нять картофель (приладжених, як вище) і ква-
сичку муки, та не додавати вже склепових дріжджів і далше робити, як
казали вище. Коли маса ферментує в теплі, завязати горнець папером і по-
ставити в пивниці. Коли береться до дальшого вжитку, брати завжди поло-
вину, а другу половину приправити й сховати. У цей спосіб дріжджі стадо
удержуться.

ПРАКТИЧНИЙ І ДЕШЕВИЙ НАПИТОК НА СПЕКУ

На літну спрежу добре є приготувати до засобу цитриновий квас. А
робимо його так: Сік з трох цитрин (може бути більше, чи менше) залива-
ємо трема літрами перевареної і холодної води, вкидаємо до кісточки цукру
штеру шкварку з цитрини, потім вкидаємо 30 дек цукру і 1 деко дріжджів,
що було розпушене в кількох ложках теплої води. Це все добре вимішуємо
і заливаємо до чистих фляшок. Їх закорковуємо і ставимо через ніч в тепло-
му місці. На другий день винесимо до пивниці. За 2 доби (48 годин) напиво
готовий. — Добре є до кожної фляшки вкинути кілька родзинок, буде
квітний баран напиво.

ВІДГАДКИ ЗАГАДОК ПОМІЩЕНИХ У ЦЬОМУ КАЛЕНДАРІ

1. Сонце, 2. Залізниця, 3. Моя Мама, 4. День і ніч, 5. Папір і писання, 6. Скрипка, смик, струна, 7. Чорнило в калімарі, 8. Коліска, 9. Піч, 10. Білок і жовток у яйці, 11. Воскова свічка, 12. Горбатий моволок, 13. Кінь (його очі, уха, ноги, хвіст), 14. Сани, 15. Телеграф, 16. Очі й ніс, 17. Тінь, 18. Біблійна Ева намальована на образі, 19. Повітря, 20. Дзвін, 21. Голка, 22. Біблійна Ева, 23. Сірник, 24. Ложка, 25. Соняшне проміння, 26. Мак, 27. Сито й мука, 28. Вітер, 29. Двері, 30. День і ніч, 31. Вітер, 32. Капуста, 33. Вогонь і дим, 34. Макогін, макітря, мак, 35. Годинниця, 36. Домовина, 37. Адам, Іля, 38. Ноги, роги і хвіст у корови, 39. Передні й задні колеса від воза, 40. Зір і думка, 41. Піч, навушниця, 42. Мусять вперед сісти, 43. Подушка, 44. Лямпа, 45. Порожня бочка гуде, 46. Місяць і собака, 47. Ухо, 48. Головка часнику, 49. Гріш, 50. Горівка, 51. Час, 52. Ячмінь, 53. Молодість і старість, 54. Смерть, 55. Млинський камінь.

Ціна 50 центів арґ.